

Istungidokument

A9-0176/2023

9.5.2023

RAPORT

kestliku ja ringse tekstiili strateegia kohta
(2022/2171(INI))

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Raportöör: Delara Burkhardt

Kaasatud komisjoni arvamuse koostaja vastavalt kodukorra artiklile 57:
Christian Ehler, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	25
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS	27
ARENGUKOMISJONI ARVAMUS	37
SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS	45
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS	53
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	62
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	63

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

kestliku ja ringse tekstiili strateegia kohta (2022/2171(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 30. märtsi 2022. aasta teatist „ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia“ (COM(2022)0141),
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2020. aasta teatist „Uus ringmajanduse tegevuskava. Puhtama ja konkurentsivõimelisema Euroopa nimel“ (COM(2020)0098) ja Euroopa Parlamendi 10. veebruari 2021. aasta resolutsiooni selle kohta¹,
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380) ja Euroopa Parlamendi 9. juuni 2021. aasta resolutsiooni selle kohta²,
- võttes arvesse komisjoni 20. mai 2020. aasta teatist „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ (COM(2020)0381) ja Euroopa Parlamendi 20. oktoobri 2021. aasta resolutsiooni selle kohta³,
- võttes arvesse komisjoni 16. jaanuari 2018. aasta teatist „Euroopa strateegia plasti kohta ringmajanduses“ (COM(2018)0028) ja Euroopa Parlamendi 13. septembri 2018. aasta resolutsiooni selle kohta⁴,
- võttes arvesse komisjoni 14. oktoobri 2020. aasta teatist „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia – mürgivaba keskkonna loomise suunas“ (COM(2020)0667) ja Euroopa Parlamendi 10. juuli 2020. aasta resolutsiooni selle kohta⁵,
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2020. aasta teatist „Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025“ (COM(2020)0152),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. aprilli 2022. aasta otsust (EL) 2022/591, mis käsitleb Euroopa Liidu üldist keskkonnaalast tegevusprogrammi aastani 2030⁶ (edaspidi „kaheksas keskkonnaprogramm“),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud

¹ ELT C 465, 17.11.2021, lk 11.

² ELT C 67, 8.2.2022, lk 25.

³ ELT C 184, 5.5.2022, lk 2.

⁴ ELT C 433, 23.12.2019, lk 136.

⁵ ELT C 371, 15.9.2021, lk 75.

⁶ ELT L 114, 12.4.2022, lk 22.

direktiivid⁷ (edaspidi „jäätmete raamdirektiiv“),

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1007/2011 tekstiilkiudude nimetuste ja tekstiiltoodete kiukoostise märgistamise ja tähistamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 73/44/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 96/73/EÜ ja 2008/121/EÜ⁸,
- võttes arvesse komisjoni 30. märtsi 2022. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (COM(2022)0142),
- võttes arvesse komisjoni 23. veebruari 2022. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- võttes arvesse omi muutmissettepanekuid 17. jaanuari 2023. aasta esimesel lugemisel ettepanekule võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse jäätmesaadetisi ning millega muudetakse määrusi (EL) nr 1257/2013 ja (EL) nr 2020/1056⁹,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 2019. aasta novembris avaldatud ülevaadet „Textiles in Europe’s circular economy“ (Tekstiiltooted Euroopa ringmajanduses), 2021. aasta jaanuaris avaldatud ülevaadet „A framework for enabling circular business models in Europe“ (Euroopa ringmajanduse ärimudeli raamistik), 2021. aasta jaanuaris avaldatud ülevaadet „Plastic in textiles: towards a circular economy for synthetic textiles in Europe“ (Plast tekstiiltoodetes: Euroopa sünteetiliste tekstiilide üleminek ringmajandusele), 2022. aasta veebruaris avaldatud ülevaadet „Textiles and the environment: the role of design in Europe’s circular economy“ (Tekstiil ja keskkond: disaini roll Euroopa ringmajanduses) ja 2022. aasta veebruaris avaldatud ülevaadet „Microplastics from textiles: towards a circular economy for textiles in Europe“ (Tekstiilidest eralduv mikroplast: tekstiilide üleminek ringmajandusele Euroopas),
- võttes arvesse Teadusuuringute Ühiskeskuse 2021. aasta juuni tehnilist aruannet „Circular economy perspectives in the EU Textile sector“ (Ringmajanduse väljavaated ELi tekstiilisektoris),
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni kaasavate tööturgude, töösuhete ja töötingimuste osakonna 2017. aasta aruannet „Purchasing practices and low wages in global supply chain: Empirical cases from the garment industry“ (Ostuharjumused ja madalad töötasud ülemaailmsetes tarneahelates: empiirilised juhtumid rõivatööstusest),
- võttes arvesse Ellen MacArthuri sihtasutuse 2017. aasta aruannet „A New Textiles Economy: Redesigning fashion’s future“ (Uus tekstiilimajandus: moe tuleviku

⁷ ELT L 312, 22.11.2008, lk 3.

⁸ ELT L 272, 18.10.2011, lk 1.

⁹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0003.

ümberkujundamine),

- võttes arvesse organisatsiooni Textile Exchange aruannet „Preferred Fiber & Materials Market Report 2022“ (Turu-uuring 2022. aasta eelistatute kiudude ja materjalide kohta),
 - võttes arvesse Hot or Cool Institute'i aruannet „Unfit, Unfair, Unfashionable: Resising Fashion for a Fair consumption Space“ (Ebasobiv, ebaõiglane ja moest ära: moesuuna muutmine õiglase tarbimisruumi jaoks),
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, arengukomisjoni, siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0176/2023),
- A. arvestades, et ajavahemikul 2000–2015 peaaegu kahekordistus tekstiilitootmine maailmas¹⁰ ja et sellal rõivaste kasutamisega vähenes 36 %¹¹; arvestades, et rõivaste ja jalatsite ülemaailmne tarbimine eeldatavasti kasvab 2030. aastaks 63 % võrra, st praeguselt 62 miljonilt tonnilt 102 miljoni tonnini; arvestades, et suurim osa ELis kasutatavast tekstiilist (81 %) läheb rõivasteks¹²; arvestades, et suundumus, et riideid kasutatakse enne nende äraviskamist üha lühemat aega, soodustab kõige rohkem jätkusuutmatut ületootmist ja -tarbimist¹³; arvestades, et aastatel 1996–2018 suurenesid kodumajapidamise keskmised kulutused rõivastele, olgugi et rõivahinnad alanesid ELis inflatsiooniga võrreldes rohkem kui 30 %; arvestades, et tekstiilitarbimise praegused suundumused ei saa vanaviisi jätkuda, kui meie eesmärk on õiglane üleminek kliimaneutraalsusele; arvestades, et hiljutised uuringud näitavad, et moeesemete tarbimisest tuleneva CO₂-jalajälje puhul on vastutus sissetulekurühmiti erinev¹⁴; arvestades, et sünteetilised ja keemilised kiud juba moodustavad üle kahe kolmandiku (64 %)¹⁵ üleilmsest kiutootmisest;
- B. arvestades, et uuringute kohaselt nõustuvad tarbijad sellega, et oluline on kaubamärkide omanike jagatav usaldusväärne teave toodete keskkonnamõjude kohta, ning et paljud tarbijad on valmis oma ostuharjumusi kestlike valikute kasuks muutma, tingimusel, et toodetel on selged ja usaldusväärsed märgised¹⁶, mis võivad aidata kasvatada nõudlust kvaliteetsete ning keskkonda ja töötajaid vähem kahjustavate rõivaste järele; arvestades, et teabe esitamine ei viiks rohepesu vohamiseni; arvestades, et sellised tööstusalgatused

¹⁰ <https://ellenmacarthurfoundation.org/a-new-textiles-economy>.

¹¹ Euroopa keskkonnateabe- ja -vaatlusvõrgu ETC/CE aruanne nr 2/2022 „Textiles and the Environment – The role of design in Europe's circular economy“ (Tekstiil ja keskkond – disaini roll Euroopa ringmajanduses), Euroopa Keskkonnaamet, ringmajanduse ja ressursside kasutamise Euroopa teemakeskus, 10. veebruar 2022.

¹² <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC125110>.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0141>.

¹⁴ https://hotorcool.org/wp-content/uploads/2022/12/Hot_or_Cool_1_5_fashion_report_.pdf.

¹⁵ https://textileexchange.org/app/uploads/2022/10/Textile-Exchange_PFMR_2022.pdf.

¹⁶ <https://www.mckinsey.com/industries/consumer-packaged-goods/our-insights/consumers-care-about-sustainability-and-back-it-up-with-their-wallets>.

nagu enam kestlike kiudude ja tekstiiltoodete või eetiliselt teadlike valikute kasutamine võivad moodustada ainult väikese osa kaubamärgi omanike pakkumustest, kusjuures ülejäänud osa tegevusest jätkub tavapärasel moel;

- C. arvestades, et maailmas tekib igal aastal 92 miljonit tonni¹⁷ tekstiiljäätmeid, millest suurem osa jõuab prügilatesse; arvestades, et ELis visatakse igal aastal ära 5,8 miljonit tonni¹⁸ tekstiiltooteid ehk umbes 11 kg¹⁹ inimese kohta, kusjuures rõivaid on tavaliselt ainult seitse või kaheksa korda kantud²⁰; arvestades, et tekstiiljäätmed moodustavad ühe suurima osa olmejäätmetest, mistõttu kohaldatakse neile direktiivis 2008/98/EÜ sätestatud ringlussevõtu eesmäärke, ometigi ei ole konkreetseid ringlussevõtu eesmäärke tekstiiltoodetele kehtestatud; arvestades, et kogu maailmas võetakse vähem kui 1 %²¹ kõigist tekstiiltoodetest uute toodetena ringlusse;
- D. arvestades, et tekstiili- ja jalatsisektoris esineb mitmeid sotsiaalseid probleeme; arvestades, et tekstiili- ja jalatsisektori väärtusahel on muutunud üha ostjakesksemaks, survestades tootjaid tootmiskulusid ja tellimuste täitmistähtaegu minimeerima; arvestades, et tarnijad ja ostjad kasutavad turuvõimu asümmeetriat, samuti kahjulikke ostutavasid, tõstavad need töötajate õiguste kuritarvitamise riski; arvestades, et nais-, võõr- ja mitteametlikud töötajad on negatiivsete sotsiaalmõjude suhtes eriti haavatavad; arvestades, et sotsiaalse kestlikkuse parandamine vajab terviklikku lähenemisviisi väärtusahela ulatuses;
- E. arvestades, et 73 %²² Euroopas tarbitavatest rõivastest ja majapidamistekstiilidest on sisse toodud, ulatudes 26 kg²³ ühe inimese kohta aastas, kusjuures 7,4 kg²⁴ tekstiiltooteid ühe inimese kohta aastas toodetakse ELis endas; arvestades, et keskkonna- ja kliimamuutuste mõjud ilmnevad suuresti eelnevates tootmisprotsessides, mis tihti toimivad ELi-välistes riikides, ja kus tuleb hinnata ja tagada keskkonnakaitse ning töö- ja inimõiguste nõuetekohane täitmine; väljendab heameelt algatuste üle, mis aitavad kaasa töötajate õiguste ja tehaste ohutuse pidevale parendamisele; arvestades, et fossiilkütustel põhinev polüester moodustab umbes 50 %²⁵ kiutootmisest ja moetööstusele sünteetiliste kiudude tootmine moodustab 1,35 %²⁶ ülemaailmsest naftatarbimisest, millest suurem osa imporditakse Venemaalt;
- F. arvestades, et tekstiilide liigiti kogumise olemasolevad süsteemid toimivad ELis vabatahtlikkuse alusel ja keskenduvad taaskasutatavaks peetavate rõivaste kogumisele; arvestades, et Teadusuuringute Ühiskeskuse hinnangul deklareeritakse 50–75 %²⁷ liigiti

¹⁷ <https://www.unep.org/news-and-stories/blogpost/why-fast-fashion-needs-slow-down>.

¹⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0141#:~:text=About%205.8%20million%20tonnes%20of,is%20landfilled%20or%20incinerated%20%20>.

¹⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-in-europes-circular-economy>.

²⁰ https://emis.vito.be/sites/emis/files/articles/91/2021/ETC-WMGE_report_final%20for%20website_updated%202020.pdf.

²¹ <https://www.europarl.europa.eu/news/et/headlines/society/20201208STO93327/tekstiilitootmise-ja-jaatmete-moju-keskkonnale-infograafik>.

²² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/QANDA_22_2015.

²³ <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-in-europes-circular-economy>.

²⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/QANDA_22_2015.

²⁵ <https://www.eea.europa.eu/themes/waste/resource-efficiency/plastic-in-textiles-towards-a>.

²⁶ https://changingmarkets.org/wp-content/uploads/2021/01/FOSSIL-FASHION_Web-compressed.pdf.

²⁷ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC125110>.

kogutud tekstiiltoodetest korduskasutatavatena; arvestades, et suur osa kogutud rõivastest eksporditakse ELi-välistesse riikidesse, kus puudub igasugune kogumistaristu; arvestades, et praegu ei ole ELis elujõulist ärimudelit kõigi tekstiilijäätmete liigiti kogumiseks ja käitlemiseks, rõhutades ühtse süsteemi ja taristu vajadust kasutatud tekstiiltoodete väärtuse teadasaamiseks²⁸;

- G. arvestades, et ELi jaoks on Euroopa tekstiilisektor majanduslikult oluline ja et sektoril on oluline roll ELi ringmajanduse eesmärkide saavutamisel, mille aastakäive on 147 miljardit eurot²⁹ ning et 2022. aastal kulus ekspordi peale 58 miljardit eurot³⁰ ja impordile 106 miljardit eurot³¹, mistõttu on sellel silmatorkav osa tekstiili- ja jalatsitööstuse negatiivsete sotsiaal- ja keskkonnamõjude vähendamisel; arvestades, et üle 99 %³² ELi tekstiiliökosüsteemist koosneb väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest (VKEd); arvestades, et tekstiilisektor annab tööd 1,3 miljonile³³ Euroopa kodanikule; arvestades, et selles tööstuses tegutseb ligikaudu 143 000³⁴ Euroopa ettevõtjat, millest 11 %³⁵ on VKEd ja 88,8 %³⁶ on alla kümne töötajaga väikeettevõtjad, mis seisavad sageli silmitsi tugeva konkurentsiga ELi-välistest riikidest; arvestades, et sidusad õigusaktid on üliolulised, vältimaks sel moel turu killustumist, millel võib olla negatiivne mõju sektorile, eelkõige mikroettevõtjatele ja VKEdele;
- H. arvestades, et rõivasektori ülikeerukad ja killustatud tarneahelad üleilmsel tasandil raskendavad veelgi turujärelevalveasutuste, tarbijauhenduste ja edasimüüjate tööd; arvestades, et tekstiilitootmissektor on juba olnud suure surve all keskkonnavalase ja sotsiaalse dumpingu tõttu, tingituna kolmandate riikide madalatest tootmiskuludest ja keskkonnastandarditest, ning arvestades, et COVID-19 pandeemia on seda veelgi süvendanud, kuna päevavalgele on tulnud rahvusvaheliste kaubamärkide ning nende tarnijate ja töötajatega seotud mitmed kuritarvituste juhtumid;
- I. arvestades, et tööstuse sidusrühmi julgustatakse järgima tekstiiliökosüsteemile üleminekul algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kestlikkuse, esteetika ja kaasamise juhtpõhimõtteid, kuna loovuse, kunsti ja teaduse ühendamine võivad mõjuda positiivselt;
- J. arvestades, et valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kuuenda hindamisaruande³⁷ kohaselt on soojenemise 1,5 C tasemel hoidmiseks vaja ülemaailmsete kasvuhoonegaaside heitkogust vähendada ja jõuda 2030. aastaks 43 % väiksema heiteni võrreldes 2019. aastaga; arvestades, et tekstiilitootmisel ja -tarbimisel on negatiivne mõju keskkonnale kasvuhoonegaaside heite, keemilise saaste, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise, loodusressursside (nt vesi, maa) kasutamise ning prügilatesse ladestatavate tekstiilijäätmete koguse tõttu, mis vastab neljandale suurimale keskkonnajalajäljele;

²⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/eu-exports-of-used-textiles>.

²⁹ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³⁰ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³¹ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³² https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³³ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³⁴ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³⁵ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³⁶ https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf.

³⁷ https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/downloads/report/IPCC_AR6_WGIII_SPM.pdf.

- K. arvestades, et ELi kaheksandas keskkonnaprogrammis nähakse ette üleminek heaolumajandusele ja majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid edusamme mõõtvate näitajate, lisaks SKPle, väljatöötamine; arvestades, et kaheksanda keskkonnaprogrammi olulisemaid eesmärke on liikuda heaolumajanduse suunas, mis annab planeedile rohkem tagasi, kui sellelt võtab, ja kiirendada üleminekut mürgivabale ringmajandusele; arvestades, et kaheksandas keskkonnaprogrammis tunnustatakse, et inimeste heaolu ja jõukus sõltuvad elujõulistest ökosüsteemidest ning liidu materjali- ja tarbimise jalajälje olulisel määral vähendamisest nii kiiresti kui võimalik, et need jääks planeedi taluvuspiiridesse;
- L. arvestades, et hinnanguliselt 16–35 %³⁸ ookeanidesse jõudvast üleilmsest mikroplastist pärineb sünteetilistest tekstiilidest, mis tähendab, et igal aastal satub merekeskkonda 200 000–500 000 tonni³⁹ mikroplasti;
- M. arvestades, et tekstiilitööstuses kasutatavad ohtlikud kemikaalid on kahjulikud nii keskkonnale kui ka inimestele, kuivõrd 20 %⁴⁰ kogu puhta vee saastest on põhjustatud tekstiilitööstuses kasutatavatest värvainetest ja kemikaalidest; arvestades, et äärmiselt toksilised kemikaalid, nagu per- ja polüfluoritud alküülühendid (PFASid), on tekstiilitootmises endiselt olulisel kohal; arvestades, et PFASid esinevad ja on mõnikord vajalikud või suisa hädavajalikud tekstiiltoodetes, näiteks kaitserõivastes; arvestades, et paljud Euroopa tarbijatele müüdavad tooted, sealhulgas tekstiiltooted, ei vasta ELi kemikaale käsitlevates õigusaktides, nagu REACHis⁴¹, kehtestatud nõuetele; arvestades, et teatises „Kestlikkust toetav kemikaalistrateegia – mürgivaba keskkonna loomise suunas“ on komisjon kohustunud vähendama probleemsete ainete, sh PFASide, sisaldust tekstiiltoodetes uute nõuete kehtestamise kaudu;
- N. arvestades, et tekstiilisektor kasutab loomset päritolu mittetekstiilseid osasid, kusjuures loomi kasvatatakse sageli just nimelt sellel otstarbel, sealhulgas riikides, kus loomade heaolu käsitlevad õigusaktid on puudulikud;
- O. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on üks ELi aluspõhimõtetest, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingus⁴², Euroopa Liidu toimimise lepingus ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas; arvestades, et kestliku arengu eesmärk nr 5 on sooline võrdõiguslikkus, eesmärk nr 8 on inimväärne töö ja majanduskasv ning eesmärk nr 12 on vastutustundlik tarbimine ja tootmine; arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse strateegias aastateks 2020–2025 kohustus komisjon lõimima soolise perspektiivi poliitikakujundamise kõigisse tegevusvaldkondadesse ja igasse etappi, kuid see on kestliku ja ringse tekstiili strateegias tagasihoidlikult kaetud;
- P. arvestades, et naised moodustavad ligikaudu 80 % maailma rõivatööstuse tööjõust⁴³;

³⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/microplastics-from-textiles-towards-a>.

³⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/microplastics-from-textiles-towards-a>.

⁴⁰ <https://www.europarl.europa.eu/news/et/headlines/society/20201208STO93327/tekstiilitootmise-ja-jaatmete-moju-keskkonnale-infograafik>.

⁴¹ https://www.greenpeace.de/publikationen/S04261_Konsumwende_StudieEN_Mehr%20Schein_v9.pdf.

⁴² Euroopa Liidu lepingu artikkel 2 ja artikli 3 lõige 3, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 8 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 23.

⁴³ Ülevaade „Textile workers in developing countries and the European fashion industry: Towards sustainability?“ (Tekstiiltöötajad arengumaades ja Euroopa moetööstus: suund kestlikkusele?), Euroopa Parlament, uuringuteenuste peadirektoraat, 24. juuli 2020. aasta.

arvestades, et suurema osa madalapalgalistest töötajatest tekstiilisektoris nii ELis⁴⁴ kui ka kolmandates riikides moodustavad naised, kelle töötasu aitab oluliselt kaasa leibkondade sissetuleku suurendamisele ja vaesuse vähendamisele⁴⁵; arvestades, et rõivatööstuse töötajad saavad kätte keskmiselt üksnes 1–3 % rõivaste lõplikust jaehinnast⁴⁶; arvestades, et madalad palgad koos vähese või olematu sotsiaalkaitsega muudavad naised ja lapsed haavatavateks ärakasutamise, inimõiguste rikkumiste, töökohal toimuva vägivalla ja soolise vägivalla, tervishoiuteenuste kättesaadavuse puudumise ja soolise diskrimineerimise suhtes, sealhulgas rasedusel põhineva diskrimineerimise suhtes, kusjuures õiguskaitsevahendeid on vähe või üldse mitte; arvestades, et 189 riiki on allkirjastanud ja ratifitseerinud konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, milles märgitakse, et naiste diskrimineerimine „rikub võrdõiguslikkuse ja inimväärikuse austamise põhimõtet“;

- Q. arvestades, et üldiselt on naistel juurdepääs piiratud hulga töökohtadele ja ülesannetele ning et nad seisavad silmitsi horisontaalse ja vertikaalse segregatsiooniga; arvestades, et naised kannatavad ka otsese ja kaudse soolise diskrimineerimise all, tingituna soolisest ebavõrdsest jõudude vahekorra, st kus on peamiselt naistest koosnev töötajaskond ja peamiselt meestest koosnev juhtimisstruktuur ja kusjuures juhtkonnas ning juhtivatel ametikohtadel ja keskastme juhi ametikohtadel on ebaproportsionaalselt palju mehi;
- R. arvestades, et naised ja tütarlapsed sõltuvad meestest suurema tõenäosusega ohustatud loodusvaradel⁴⁷ põhinevates ja kliimatundlikes sektorites ning puutuvad sageli kokku täiendavate soopõhiste tegurite ja takistustega, mis muudavad nad kliimamuutuste ja katastroofide mõjude suhtes veelgi haavatavateks;
- S. arvestades, et inimõigused, keskkond ja kliimamuutused on omavahel tihedalt seotud; arvestades, et inimõigusi ei saa kasutada ilma tervisliku keskkonnata ja mõistliku kliimapoliitikata;

Liidu strateegia

1. väljendab heameelt komisjoni teatise „ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia“ ning selles esitatud visiooni aastani 2030 üle; rõhutab, et strateegia alusel võetavad meetmed peaksid olema täielikult kooskõlas liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkidega, eelkõige eesmärgiga saavutada kliimaneutraalsus hiljemalt 2050. aastaks, peatada ja pöörata ümber elurikkuse vähenemine, samuti luua nullsaastega mürgivaba keskkond;
2. lisaks rõhutab, et strateegia alusel võetavad meetmed peaksid olema täielikult vastavuses liidu rahvusvaheliste kohustustega, sealhulgas Pariisi kliimakokkuleppe, Kunmingi-Montreali üleilmse elurikkuse raamistiku ja kestliku arengu eesmärkidega;
3. rõhutab, et kestlikele ja ringsetele tekstiiltoodetele üleminek nõuab terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmaks järk-järgult kogu tekstiiltoodete väärtusahela; rõhutab olulisust tagada sünergia ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia ning ELi

⁴⁴ <https://cleanclothes.org/file-repository/exploitation-made.pdf/view>.

⁴⁵ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_848624.pdf.

⁴⁶ Ühenduse Clean Clothes Campaign taustadokument „Another wage is possible: A cross-border base living wage in Europe“ (Teistsugune palk on võimalik: piiriülest äraelamist võimaldav põhipalk Euroopas).

⁴⁷ <https://www.oecd.org/environment/making-climate-finance-work-for-women.htm>.

tööstusstrateegiate vahel, eesmärgiga tagada üleminek kestlikele ja ringsetele ärimudelitele ja toodetele, mis vastavad inimtervise-, inimõiguste ja keskkonnakaitse kõrgetele standarditele, tugevdades samal ajal kestlike tekstiiliökosüsteemide konkurentsivõimet ja säilenõtkust; märgib, et ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia aitab kaasa rohe- ja digipöördele üleminekule;

4. tunneb heameelt asjaolu üle, et tekstiiltooted on ringmajanduse tegevuskavas määratletud prioriteetse tootekategoriana; kutsub komisjoni üles seadma tekstiiltoodete osas konkreetseid eesmärke, saavutamaks kooskõla ELi elurikkuse strateegiaga aastani 2030;
5. nõuab, et Euroopa Keskkonnaametile (EEA) antaks roll ja vahendid monitoorida ja hinnata, kas ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia raames võetavad ringmajandusmeetmed on nimetatud eesmärkide, sealhulgas kvantitatiivsete eesmärkide, arengunäitajate ja üldse visiooni aastani 2030 saavutamiseks küllaldased; on seisukohal, et edusamme nende näitajate osas tuleks monitoorida vähemalt iga kahe aasta tagant; nõuab, et EEA hindaks poliitikast tulenevaid puudujääke ja pakuks võimalusi poliitika edasiseks täiustamiseks;
6. tunnistab, et kiiresti on vaja tagada, et ELi turule lastavad tekstiiltooted oleksid pika kasutuseaga, korduskasutatavad, parandatavad, ringlussevõetavad, suurel määral valmistatud ringlussevõetud kiududest ja ohtlike ainete sisalduseta; rõhutab, et tekstiiltooteid tuleks toota inim- ja sotsiaalseid õigusi, keskkonda ja loomade heaolu austades;
7. väljendab muret selle pärast, et ELi strateegias kindlaksmääratud meetmed ei pruugi olla küllaldased eesmärkide saavutamisel 2030. aastaks, ning kutsub komisjoni üles tagama, et ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegias väljendatud visiooni aastani 2030 saavutamiseks rakendataks kõiki tarvilikke meetmeid, sealhulgas täiendavaid seadusandlikke ja muid meetmeid lisaks strateegias endas toodutele; rõhutab, et vastuvõetavates meetmetes peab olema esikohale seatud jätmete vältimine vastavalt jäätmehierarhiale;
8. rõhutab olulisust tagada sidusus ja kõigi strateegia alusel vastuvõetavate õigusaktide kohaldamisala selge määratlus, mis tagaks õiguskindluse ja prognoositavuse siseturul;
9. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma meetmeid kiirmoele pidurite tõmbamiseks, kuna tootmine ja tarbimine praegustel tasemetel on jätkusuutmatu; kutsub komisjoni üles koostöös liikmesriikidega ning konsultatsioonide käigus teadlaste, kodanikuühiskonna ja tööstusharu sidusrühmadega välja töötama „kiirmoe“ mõiste selge määratluse, võttes lähtealuseks madalakvaliteediliste rõivaste suure koguse ja madala hinnataseme; väljendab heameelt selle üle, et ettevõtjaid julgustatakse ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegias vähendama kollektsioonide arvu aastas; rõhutab vajadust meetmete järele, eelkõige meetmete, mis vähendaksid esmase tooraine ülemaailmset kasutust ja tekstiiltoodete ületootmist;
10. rõhutab, et moetööstuses on vajadus paradigmuuutuse järele, lõpetamaks ületootmine ja jätkusuutmatu tarbimine, mis sel moel viiks kiirmoe moest välja; ergutab kestliku ja aeglase moe tootmist ning tarbimist; on veendunud, et ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia ning kavandatavad meetmed peaksid paremini võitlema ületootmise ja -

tarbimisega;

11. kordab vajadust käsitada tekstiilisektoris majanduskasvu täielikult eraldi ressursikasutusest, ja kordab oma nõuet komisjonil teha ettepanek siduvate ELi eesmärkide kohta 2030. aastaks, et vähendada olulisel määral ELi materjali- ja tarbimise jalajälge ning viia see 2050. aastaks vastavusse planeedi taluvuspiiridega, kasutades selleks ajakohastatud seireraamistikus toodud näitajaid; kutsub komisjoni üles viivitamatult esitama ettepaneku laiapõhjaliste teaduspõhiste eesmärkide kohta tekstiilisektori jaoks, millega saaks ringmajanduse suunas sektoris tehtavaid edusamme mõõta, sealhulgas toorainete kasutamise osas; kordab oma nõuet, et ELi eesmärkide seadmisel kasutataks tagasiarvestuse lähenemist, tagamaks, et poliitilised eesmärgid on usutavad, et saavutada hiljemalt 2050. aastaks CO₂-neutraalne, keskkonnahoidlik, mürgivaba, täielikult ringmajanduse põhimõtetele toetuv ja planeedi taluvuspiire austav majandus;
12. rõhutab, et on vaja tarbijaid aidata kiirmoest loobuma ja lõpetada liiane rõivatarbimine, ning toetada neid vastutustundlike ja kestlike tarbimisvalikute tegemisel; rõhutab, et suurendades tekstiilide kestlikkust, nimelt nende vastupidavust, on oluline mõju keskkonnale, samal ajal võimaldades tarbijatel raha kokku hoida; rõhutab vajadust tagada, et kvaliteetsed, vastupidavad ning kestlikud rõivad ja jalatsid on taskukohased; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles astuma samme, kuidas vähendada oma olemuselt pealetükkivat ja valet reklaami; peale selle kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama koos teadlaste, kodanikuühiskonna ja tööstusharu sidusrühmadega välja ja rakendama teadlikkuse tõstmise programme kestliku tarbimise ning tekstiili- ja rõivatööstuse keskkonna-, tervise- ja kliimamõjude kohta; on seisukohal, et neis kampaaniates ja programmides tuleks kasutada ajakohaseid uuringuid tarbijate käitumismustrite kohta;
13. rõhutab vajadust paremini mõista internetiturgude ja sotsiaalmeediaplatvormide mõju tekstiilitarbimisele ja nende poolt kasutatavat praktikat, nagu eesmärgistatud reklaam ja stiimulite loomine stiilis „osta nüüd, maksa hiljem“, tasuta kättetoomine ja tagastamine ning koguselt tehtavad allahindlused; kutsub komisjoni üles hindama poliitikavariante sellise praktika vähendamise suunas ja looma tarbijatele võimaluse piirata oma kokkupuudet sedalaadi reklaamiga; rõhutab vajadust luua stiimuleid tarbijate jaoks kestlikuks tarbimiseks;
14. juhib tähelepanu asjaolule, et laialt on levinud internetipõhiste kauplemiskohtade kaudu müüdavate ja nõuetele mittevastavate toodete sissetoomine, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et nende teenusepakkujate poolt müüdatavad tekstiiltooted vastaksid ELi õigusaktidega kehtestatud nõuetele; nõuab, et internetipõhised kauplemiskohad arvataks nende ettevõtjate hulka, kelle suhtes turujärelevalveasutused võivad meetmeid võtta;
15. nõuab tungivalt, et komisjon tagaks ELi õigusaktides selge raamistiku vastutuse küsimuses ning tagaks, et digiplatvormid ja -teenused ei hõlbustaks mittenõuetekohaste tekstiiltoodete sissetoomist siseturule;

Keskkonna- ja kliimamõjud

16. väljendab muret selle pärast, et tarbimise seisukohast on tekstiil oma olemusringi jooksul

toidu, eluaseme ja liikuvuse järel kliimale ja keskkonnale negatiivse mõju poolest keskmiselt neljandal kohal⁴⁸; osutab, et 2020. aastal oli tekstiilisektor mõju poolest vee- ja maakasutusele kolmandal kohal ning tooraine kasutamisele ja kasvuhoonegaaside heitkogusele viiendal kohal⁴⁹;

17. rõhutab vajadust vähendada tootmis- ja märgtöötlemisprotsesside mõju, kus 60 %⁵⁰ kliimamõjust esineb;
18. tuletab meelde vajadust edendada ringlust ja rakendada olusringipõhist lähenemisviisi väärtusahela ulatuses tervikuna, samal ajal tagades vastupidavamate, korduskasutatavate, parandatavate, ringlussevõetavate ja energiatõhusamate tekstiilide tootmise ja kasutamise;
19. kutsub komisjoni üles esitama täiendavaid õigusakte tööstuse järk-järgult täies ulatuses dekarboniseerimiseks, alustades kõikehõlmavast läbipaistvusest tekstiilitarne- ja väärtusahelate 1. ja 2. valdkonna heitkogustes ning vajaduse korral suuremast läbipaistvusest 3. valdkonna heitkogustes; seadma hiljemalt aastaks 2025 ambitsioonikad teaduspõhised eesmärgid kasvuhoonegaaside heitkoguste, sealhulgas tooraine läbilaskevõime heitkoguste vähendamiseks tekstiilisektoris kogu olusringi ulatuses, ja piirama ülemaailmse soojenemise 1,5 °C-ni üle tööstusajastu eelse taseme, nagu on sätestatud Pariisi kliimakokkuleppes: võrdselt ja ühiselt, kuid diferentseeritud vastutusega ja vastavalt oma võimalustele; tuletab meelde, et ligikaudu 70 % liidu tekstiilitarbimisega seotud heitkogustest toimub väljaspool ELi⁵¹; nõuab põhjalikumat teavet kliima- ja keskkonnamõjude kohta, sealhulgas bioloogilisele mitmekesisusele avalduva mõju kohta, ning selle avalikustamist;
20. väljendab heameelt asjaolu üle, et tekstiilitööstuse PVT-viitedokument on praegu läbivaatamisel; rõhutab, et nimetatud läbivaatamine peaks täielikult kajastama parimaid olemasolevaid andmeid ja aitama keskkonnatoime kõrge taseme saavutamisele kaasa;
21. kutsub komisjoni, Euroopa välisteenistust ja liikmesriike üles pakkuma kolmandatele riikidele asjakohast toetust tekstiili tarneahelates CO₂ heite vähendamiseks;
22. kutsub komisjoni üles hõlbustama sektoripõhiseid kliimadialooge ja partnerlusi tekstiilivaldkonna sidusrühmadega, et julgustada seeläbi koostama vabatahtlikke teekaarte vastavalt Euroopa kliimamäärusele (määrus (EL) 2021/1119⁵²);
23. väljendab muret tekstiilisektori veekasutuse ja tekstiili värvimisest tuleneva reostuse pärast; tuletab meelde, et 20 % üleilmsest veereostusest on toimunud tekstiiltoodete värvimise ja viimistlemise tagajärjel⁵³; kutsub komisjoni üles seadma ambitsioonikaid, teaduspõhiseid ja kohustuslikke eesmärke tekstiilitööstuse veejalajälje järkjärguliseks vähendamiseks; kutsub komisjoni ja liikmesriike stimuleerima vähema energia- ja

⁴⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-and-the-environment-the>.

⁴⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-and-the-environment-the>.

⁵⁰ https://unfccc.int/sites/default/files/resource/20_REP_UN%20FIC%20Playbook_V7.pdf.

⁵¹ <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-in-europes-circular-economy>.

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

⁵³ <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-in-europes-circular-economy>.

veekuluga tootmisprotsesside arendamist, et vältida kahjulike ainete kasutamist ja laskmist keskkonda; rõhutab teadusuuringute ja innovatsiooni olulisust, eelkõige arendamiseks uusi kestlikke ringlussevõetavaid kiude, mis vajaksid vähem vett, samuti leidmaks kemikaalide tavapärasele kasutamisele alternatiive, arendamiseks reoveepuhastustehnoloogiad vee taaskasutuse nimel ning vähendamaks energia- ja veetarbimist tootmisprotsessides; kutsub komisjoni üles käsitlema kestlike toodete ökodisaini määruse raames värvimisest ja viimistlemisest põhjustatavat veekasutust ja -reostust;

24. tuletab meelde, et igal aastal võetakse maha rohkem kui 200 miljonit puud, et neid töödelda tselluloosmaterjaliks nagu viskoos ja viskooslõng, ja et kuni 30 % moetööstuses kasutatava viskoosi ja viskooslõnga valmistamiseks on raiutud maha ohustatud ja iidset metsad, mis kunagi on olnud koduks kohalikele taimedele ja loomadele⁵⁴; lisaks tuletab meelde, et Brasiilias hävitatakse 80 % Amazonase metsi maade raadamise tõttu, et saaks loomi kasvatada, kes hiljem tapetakse toidu ja moe nimel⁵⁵; rõhutab, et raadamisvabasid tooteid käsitlevas uues ELi määrukses on käsitletud ka nahka;
25. väljendab heameelt asjaolu üle, et strateegias on nähtud seost kiirmoe ja sünteetiliste kiudude, mis põhinevad fossiilkütusel, vahel, mis omakorda on olulised mikro- ja nanoplastireostuse mõjutegurid; juhib tähelepanu sellele, et mikroplast eritab keskkonda selliseid kliimamõjuga saasteaineid nagu metaan ja etüleen, ning et mikroplast kahjustab üldjuhul ookeanide ja keskkonna ökosüsteemide säilenõtkust;
26. juhib tähelepanu, et mikro- ja nanoplast võivad mõjutada ka inimest; juhib tähelepanu kokkupuutele mikroplastides endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega;
27. rõhutab vajadust jätkuvalt teadusuuringute ja andmete kogumise järele selles vallas, kuidas tekstiilitööstuse mikrokiud, -plast ja nanoplast mõjutavad keskkonda, kliimat ja inimest;
28. kutsub komisjoni üles esitama kiiresti algatuse tahtmatult keskkonda sattunud, isetekkelise mikroplasti vähendamiseks; rõhutab juuresandil ja kõigis olulusringi etappides probleemi lahendamise olulisust; nõuab, et kehtestataks selged eesmärgid ja meetmed eelseisvas ettepanekus, et vältida ja minimeerida mikroplasti keskkonda sattumist, seda nii tahtmatult kui ka sihilikult keskkonda paiskamise korral; on seisukohal, et ökodisaininõuetega tuleks eelistada kangaid, mis praegustel teaduslikult põhjendatud teadmistel võivad eritada vähem mikroplasti ja -kiude;
29. rõhutab, et mikro- ja nanoplastireostust põhjustavad sageli sünteetiliste tekstiilide värvimis- ja pesemisprotsessid, kuna sünteetilised mikrokiud paisatakse reovette; sellega seoses juhib tähelepanu, et tekstiilist eraldub suuresti mikroplasti esimese 5–10 pesukorra ajal, mis üksnes ilmestab kiirmoe ja mikroplastireostuse omavahelist seost⁵⁶; rõhutab, et on vaja meetmeid nii tööstusliku märgtöötlemise käigus kui ka tööstuses ja tarbijate endi poolt tekstiili pesemisel ja kuivatamisel eralduva mikroplasti

⁵⁴ <https://www.sustainably-chic.com/blog/how-the-fashion-industry-contributes-to-deforestation>.

⁵⁵ <https://www.collectivefashionjustice.org/articles/leather-lobbying-and-deforestation>.

⁵⁶ <https://www.eea.europa.eu/publications/microplastics-from-textiles-towards-a>

koguse vähendamiseks;

30. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles toetama teadusuuringute läbiviimist nii mikro- ja nanoplasti mõju kui ka mikrokiudude eraldumise mõju kohta tervikuna, sealhulgas uudse lahenduse leidmist, mis aitaks vältida mikrokiu ja -plasti sattumist keskkonda toote olelusringi igas etapis;
31. rõhutab, kui oluline on töötada välja ring- ja kliimaneutraalsele majandusele üleminekuks mürgivabad materjalitsükliid; kordab üleskutset kõrvaldada õiguslüngad praeguses kemikaale käsitlevas õigusraamistikus, seades neis esikohale tooted, nagu tekstiiltooted, millega tarbijad tihedamini ja sagedamini kokku puutuvad; peab kahetsusväärseks asjaolu, et ohtlike kemikaale kasutatakse laialdaselt mitmesugustes tekstiiltootmisprotsessides, avaldades tõsist mõju keskkonnale ja töötajatele, ning mis võivad jääda rõivaste ja kodutekstiilide sisse, seeläbi mõjutades omakorda tarbijaid; on seisukohal, et igasuguste kahjulike kemikaalide kasutamist tuleb ennetada või vähendada tasemeni, mis ei ole inimeste ega keskkonnale enam kahjulik; kordab jätmete raamdirektiivis sätestatud, mille kohaselt peetakse jäätmehierarhias ennetamist ringlussevõttust ülimaks, mis tähendab teisisõnu, et ringlussevõtt ei tohiks õigustada ohtlike vanade ainete kasutamise jätkumist; rõhutab, et tekstiiltooted peaksid olema ohutud, kestlikud ja ringmajandust toetava disainiga;
32. peab kahetsusväärseks kestlikkust toetava kemikaalistrateegia aeglast rakendamist ning ootab, et eelkõige vaadataks läbi REACH; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks ettepaneku viivitamatult vastu ja täidaks oma kohustuse asendada nii palju kui võimalik ja muul viisil minimeerida ELi turule lastavates tekstiiltoodetes probleemsete ainete hulka; rõhutab, et REACH vajab enam ringmajanduse põhimõtetega kooskõlla viimist, arvestades seejuures tekstiilisektori eripäradega, eelkõige ohtlike kemikaalide kasutamise järkjärgulise lõpetamise, toodetes kasutatud kemikaalide kohta teabe avalikustamise ja jälgitavuse tagamise osas; rõhutab, et ohtlike kemikaalide järkjärguline lõpetamine suurendaks ringlussevõetud toorainete turge;
33. väljendab muret selle pärast, et ELi turule lastud tekstiiltoodete koostises sisaldub ligikaudu 60 kemikaali, mis kvalifitseeruvad kantserogeenseteks, mutageenseteks või reproduktiivtoksilisteks aineteks; rõhutab, et on oluline tekstiiltoodetes kasutatavate kemikaalide, sealhulgas nende mõju tekstiilide ringlussevõetavusele, uurimist jätkata; tuletab meelde kestlikkust toetavas kemikaalistrateegias komisjoni võetud kohustust tagada, et tarbekaubad ei sisalda kemikaale, mis põhjustavad vähktõbe, geenimutatsioone, mõjutavad reproduktiiv- või endokriinsüsteemi või on püsivad ja bioakumuleeruvad; nõuab tungivalt, et komisjon täidaks selle omapoolse kohustuse viivitamatult, sealhulgas vajalikke seadusandlikke meetmeid kasutusele võttes; rõhutab, et kokkupuude endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalidega võib kaasa tuua mitmeid kahjulikke tervisehädasid, kuivõrd need on suunatud inimese erinevatele elundkondadele, ja seeläbi võivad häiruda teised hormonaalselt reguleeritavad ainevahetusprotsessid, olgugi et endokriinfunktsiooni kahjustavate ainete kohta spetsiifilises kontekstis nagu tekstiilides regulatsioon puudub;
34. rõhutab, et PFASid on osutunud keskkonnas äärmiselt püsivateks ning nii nende tootmine kui ka kasutamine on põhjustanud pinnase, vee ja toidu tõsist saastumist; rõhutab, et PFASe kasutatakse tekstiilitööstuses laialdaselt; seetõttu nõuab

tekstiiltoodetes PFASide osas range regulatsiooni kehtestamist;

Ringmajandust toetav disain

35. väljendab heameelt kestlike toodete ökodisaini määruse ettepaneku üle; väljendab heameelt selle üle, et komisjon on lugenud tekstiiltooted ja jalatsid kui potentsiaalselt kestlike toodete ökodisaini määrusega reguleeritavateks prioriteetseks tooterühmadeks; rõhutab, et esimese asjana tuleks vastu võtta kõigi tekstiiltoodete ja jalatsite ökodisaininõuded;
36. rõhutab, et ökodisaininõuded peaksid käsitlema tekstiilisektorit kõikehõlmavalt tooteparameetrite lõikes; kutsub komisjoni üles tagama, et analüüsitaks erinevate tooteaspektide vahelisi kompromisse; rõhutab, et ökodisaininõuded peaksid tulemuslikult tegelema tekstiiltoodete ületootmise ja -tarbimise, materjalijalajälje ja probleemsete ainete küsimustega;
37. rõhutab, et ökodisaininõuete kehtestamisel tekstiiltoodetele tuleb arvestada liidu eesmärke kliimavaldkonnas, eelkõige eesmärki saavutada kliimaneutraalsus hiljemalt 2050. aastaks, samuti eesmärke keskkonna, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse, ressursitõhususe ja julgeoleku ning keskkonna-, materjali- ja tarbimisjälje vähendamisega seoses, jäädes kaheksandas keskkonnaprogrammis ettenähtud planeedi taluvuspiiridesse mürgivabana ja energiatõhusana, ning seda kõike ühtlasi kooskõlas liidu teiste eesmärkide, õigusaktide ja rahvusvaheliste kohustustega;
38. kutsub komisjoni üles kiiresti kehtestama horisontaalsed ökodisaininõuded tekstiiltoodetele ja jalatsitele, keskendudes hiljem tootepõhiste nõuete kehtestamisele tekstiililiigiti;
39. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles andma ettevõtjatele piisavalt aega uute ökodisaininõuetega kohanemiseks, võttes eelkõige arvesse mikroettevõtjate ja VKEde eripära;
40. on seisukohal, et uute tekstiilide, näiteks rõivaste, tarbimine sõltub mitmest tegurist, muu hulgas toodete kättesaadavusest ja hinnast, ja mitte ainult vajadusest välja vahetada oma otstarve kaotanud ese; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et tekstiiltooteid käsitlevas poliitikaraamistikus võetaks terviklikult arvesse vastupidavust, sealhulgas turule lastavate tekstiiltoodete füüsilist ja emotsionaalset vastupidavust, ja kirjeldataks lahti rõivadisainis, kus arvestatakse pikaajalist asjakohasust ja soovitatavust tarbijate jaoks, kuivõrd rõivad esindavad kultuurilist väärtust;
41. julgustab komisjoni ja liikmesriike toetama teadusuuringuid selles vallas, kuidas emotsionaalset vastupidavust tõhusalt mõõta ja need seejärel poliitikameetmesse kirja panna;
42. rõhutab, et komisjon ja liikmesriigid peavad edendama nii ärimudeleid ja muid meetmeid, mis aitaksid tekstiiltoodete kasutamisega pikendada ja neid kauem kasutada, kui ka edendama parandus- ja korduskasutussektoreid, alternatiivina uute toodete ostmisele;
43. kutsub liikmesriike üles uurima kestliku tarbimise soodustamiseks stimuleerivate vahendite kehtestamist, nagu alandatud käibemaksumäära kehtestamine kasutatud ja

parandatud toodetele;

44. on seisukohal, et avaliku sektori asutused peaksid panustama kestlikumate tekstiiltoodete ja ringmajanduse ärimudelite väljatöötamise ning piirama tekstiiltoodete keskkonnamõju avalike ostupakkumiste tegemisel; nõuab tekstiiltoodete osas sotsiaalselt vastutustundlike ja kestlike riigihangete kriteeriumide laiapõhjalisemat ja mõjusamat rakendamist, vältimaks sel moel turu killustumist; julgustab sotsiaalseid ettevõtteid osalema pakkumusmenetlustes;
45. on seisukohal, et rõivaste, jalatsite, manuste ja kodusisustustoodete puhul peavad olema loomade heaolu nõuded täidetud; peab kahetsusväärseks, et ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegias ei ole tähelepanu pööratud loomade heaolule; väljendab heameelt mõnede tööstusharude innovaatiliste lahenduste üle kestlike alternatiivide loomisel; on veendunud, et sellega seotud teadus- ja arendustegevust tuleks veelgi toetada;
46. kutsub komisjoni üles võtma loomade heaolu ja kaitset käsitlevaid meetmeid tekstiilitööstuses ja -sektoris, keskendudes kahjulike tavade ja looduslike liikidega kaubitsemise kaotamisele, ning suurendades läbipaistvust ja teadlikkust loomade kasutamise kohta tekstiilitootmises ja -katsetes, seda kõike ka kolmandates riikides;
47. rõhutab, et komisjon ja liikmesriigid peavad edendama teadusuuringuid ja toetama innovatsiooni ning välja töötama tekstiilitööstuse uusi kestlikke ringmajanduse ärimudeleid toetava poliitika, mis hõlmab näiteks korduskasutamist, laenutamist, tellimuspõhist tootmist ja innovaatiliste tehnoloogialahenduste soodustamist, mis võivad teisalt aidata sektori keskkonna- ja sotsiaalmõju vähendada ning anda teavet ja tarbijate tervist parandada; rõhutab, et teadusuuringud ja uuendused on üliolulised selleks, et tõsta ELi tekstiilitööstuse konkurentsivõimet; nõuab teadusuuringuid ja uuendusi tehiskiudude valdkonnas, sealhulgas tekstiilitööstuses jäätmetest kiuks ümbertöötlemise, kiust-kiuks ringlussevõtu ning sünteetiliste jäätmete väärindamise vallas;
48. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama kestlike ärimudelite loomist ja sektori konkurentsivõimet;
49. rõhutab, et nii tooteid ja materjale kui ka ärimudeleid ja taristut laiemalt tuleks disainida nii, et need toetaksid jäätmehierarhia kohast jäätmetekke vältimist, korduskasutuseks ettevalmistamist ja kvaliteetset ringlussevõttu; on seisukohal, et kestlikud ringmajanduse ärimudelid peaksid muutuma normiks; nõuab parameetrite ja võrdlusaluste kehtestamist, mis näitaksid ringmajanduse ärimudeli keskkonnatoime tulemuslikkust, kusjuures poliitikastiimulid on nende näidatud mõjudega seotud;
50. rõhutab, kui oluline on ringlussevõtt, kui järgitakse jäätmehierarhiat, tekstiilitootmise tooraine allika jaoks Euroopas; rõhutab, et sisendmaterjali puhtus riideesemes mõjutab ringlussevõtu protsessi tõhusust ja majanduslikku elujõulisust ning et segamaterjali kasutamise vähendamine suurendaks ringlussevõtetavust Euroopas; rõhutab vajadust kujundada konkurentsivõimeline Euroopa tooraine järelturg;
51. nõuab laiendatud tootjavastutuse süsteemide ja muude meetmete võtmist, et stimuleerida teadusuuringuid, innovatsiooni, investeringuid ja taristu laiendamist jäätmete kogumise ja sorteerimise ning koostise sorteerimise, korduskasutuseks

ettevalmistamise, korduskasutuse ning kvaliteetseid kiust-kiuks ringlussevõtu lahenduste väljatöötamise vallas, mis võimaldaksid eraldada ja ringlusse võtta segamaterjale ning jäätmevooge saastest puhastada;

52. julgustab liikmesriike, piirkondi ja korraldusasutusi kasutama Euroopa struktuurifonde ning taaste- ja vastupidavusraha, et rakendada Euroopa tekstiilitööstuse potentsiaal leida uuenduslikke lahendusi sektori digitaliseerimiseks ja selle CO₂ heite vähendamiseks; julgustab arendama ringmajanduse keskusi, mis ühendaksid uuenduslikke uurimiskeskusi ning kogumis-, sorteerimis- ja ringlussevõtujaamu, muutes jäätmed väärtuseks ja luues tekstiilitööstuses juurde uusi töökohti; nõuab piirkondlike ja riiklike kestlike ja innovatiivsete tekstiilikeskuste võrgustiku loomist, et aidata ettevõtjaid, eelkõige VKEsid, digi- ja rohepöördele üleminekul;
53. tuletab meelde, et on olemas mitmeid ELi rahastamisvõimalusi, nagu programmi „Euroopa horisont“ 2. teemavaldkonna või Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu; rõhutab, et ELi teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskavas tuleb käsitleda ringluse väärtusahelat tervikuna tekstiiliökosüsteemis; nõuab sellega seoses sihtotstarbelist ühiselt kavandatud partnerlust ELi tasandil, et tugevdada Euroopa Liidu konkurentsivõimet uuenduslike ja kestlike tekstiiltoodete vallas; rõhutab, et tulevased programmi „Euroopa horisont“ tööprogrammid peaksid kajastama ringluse ja kestlikkuse eesmärgi, mis on sätestatud ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegias ning vastava tekstiililiigi ELi teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskavas; rõhutab Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) kultuuri- ja loome- ning tootmisvaldkonna teadmus- ja innovatsioonikogukondade olulisust; kutsub komisjoni üles nimetama ametisse Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) uuenduslike, nuti- ja kestlike tekstiilide programmi juhi ning juhtima rahastamisvahendi „Accelerator“ raames läbiviidavaid projekte;
54. rõhutab sektoripõhiste dialoogide olulisust, eesmärgiga suurendada tekstiilitööstuse sektorite kaasatust ring- ja kliimaneutraalsele majandusele üleminekul; ootab üleminekujuhiste loomist kui tekstiiliökosüsteemi olulist alustala Euroopa jaoks;
55. kutsub komisjoni üles koostöös tööstusharu sidusrühmade ja teadusasutustega töötama välja tekstiilitööstusele kohaldatavat olulusringi hindamise meetodika, et tagatud oleks tekstiiltoodete õiglane võrdlemine; juhib tähelepanu sellele, et olulusringi hindamise põhimõte on äärmiselt oluline, vältimaks tahtmatut keskkonnamõju ja motiveerimaks uute toorainete leiutamist, mille keskkonnamõju on väiksem; rõhutab vajadust olulusringi hindamise Euroopa standardi ja paremate andmetaristute järele tarneahelaülel selle kõige võimaldamiseks;
56. rõhutab tööstuse jaoks sidusa ja ühtse õigusraamistiku olulisust; rõhutab esmategutsejate, mikroettevõtjate, VKEde ja idufirmade erilist rolli ring- ja kliimaneutraalsele majandusele üleminekul; rõhutab vajadust toetada tekstiilitööstuses VKEsid, et nad loobuksid lineaarsetest ärimudelitest ja jätkusuutumatutest tavadest kliima-, keskkonna-, tervishoiu- ja sotsiaalküsimustes, sealhulgas suuniste abil, mis hõlbustaks olemasolevatele rahalistele vahenditele ligipääsu ja vastavust haldusnormidega; rõhutab koolitusvõimaluste olulisust VKEde jaoks; märgib Euroopa ettevõtlusvõrgustiku ja Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuse pakutavaid sellekohaseid võimalusi;

Tekstiilijäätmed ja laiendatud tootjavastutus

57. on arvamusel, et tekstiilitootjatele peaks kehtima esimest korda konkreetses liikmesriigis turule toodavate tekstiilide osas laiendatud tootjavastutus; väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle kehtestada jäätmete raamdirektiivi läbivaatamise raames ühtsed laiendatud tootjavastutuse nõuded tekstiilidele ja seda koos keskkonnahoidlikkuse alusel eristatavate tootjapoolsete makstavate tasude kehtestamisega; kutsub komisjoni üles tagama, et märkimisväärset osa laiendatud tootjavastutuse süsteemidesse makstavatest tasudest kasutatakse jäätmehierarhia kohaselt jäätmetekke vältimise ja korduskasutuseks ettevalmistamise meetmete jaoks;
58. rõhutab, et laiendatud tootjavastutus peaks vastama direktiivi 2008/98/EÜ artiklites 8 ja 8a sätestatud miinimumnõuetele, lisaks peaks see hõlmama muid tekstiilisektoriga seotud asjaomaseid kulusid; rõhutab vajadust tagada kooskõla keskkonnahoidlikkuse alusel makstavate tasude ja kestlike toodete ökodisaini määruse alusel tulevikus vastuvõetavate tekstiiltooteid käsitlevate õigusaktide vahel, kusjuures aluseks tuleks võtta ökodisaininõuded, ning laiendatud tootjavastutustasud võivad üksnes motiveerida ettevõtjaid veelgi edasi minema;
59. kutsub komisjoni üles tagama, et laiendatud tootjavastutuse eeskirjades käsitletaksa ka internetipõhiseid kauplemiskohti; peab oluliseks, et laiendatud tootjavastutuse süsteem edendaks kasutatud tekstiilide käitlemisega tegelevate sotsiaalsete ettevõtete tegevusi;
60. rõhutab vajadust tagada kokku kogutud tekstiilijäätmete keskkonnahoidlik käitlemine; tuletab meelde, et tekstiili liigiti kogumine on alates 1. jaanuarist 2025. aastast kohustuslik; julgustab komisjoni seirama liikmesriike, mis on juba rakendama hakanud liigiti kogumist, et lihtsustada parimate tavade jagamist ja parandada rakendatavust;
61. rõhutab, et jäätmete raamdirektiivi läbivaatamisel peaks selles sätestama konkreetsed erieesmärgid tekstiilijäätmete vältimise, tekstiili kogumise, tekstiili korduskasutuse, korduskasutuseks ettevalmistamise ja suletud ahelaga kiust-kiuni ringlussevõtu ning tekstiili prügilasse ladestamise järkjärgulise lõpetamise kohta; rõhutab, et nimetatud eesmärkide monitoorimiseks on vaja usaldusväärseid andmeid ja võrdlusalusid; samuti rõhutab tekstiilidele ühtlustatud kriteeriumide, millal nende jäätmed lakkavad olemast jäätmed, kehtestamise olulisust;
62. rõhutab investeerimisvajadust kogumistaristusse ning kvaliteetsetesse sorteerimis- ja ringlussevõturajatistesse, et 2025. aastast alates oleks tekstiilijäätmeid käidelda võimalik; rõhutab automatiseeritud sorteerimistaristu laiendamise eeliseid tarbimisjärgsete tekstiilide jaoks, mis võib tagada suure täpsuse ja tõhususe;
63. peab oluliseks edendada sotsiaalseid ettevõtteid, mis koguvad ja korduskasutavad tekstiile, partneritena jäätmete kogumise ja käitlemise kohustuste ja eesmärkide täitmisel;
64. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles arendama konkreetseid meetmeid teadlikkuse tõstmiseks ja tekstiili liigiti kogumise suurema määra saavutamiseks, sealhulgas majandussoodustuste kaudu;
65. nõustub komisjoniga, et ringlussevõetud pudelitest rõivaste tootmine ei ole kooskõlas

PET-pudelite ringluse mudeliga; on arvamusel, et ringlussevõetud PETi baasil tehtud rõivaste koostise kohta ei tohiks esitada eksitavaid väiteid ning et see on midagi, mida tuleks muu hulgas arvesse võtta ELi ökomärgise kriteeriumide läbivaatamisel;

66. peab kahetsusväärseks asjaolu, et umbes 20 % tekstiilkiududest muutub enne lõpptarbijani jõudmist jäätmeteks; on seisukohal, et tarbimisele eelneva etapi kiudude üldkoguse osas, mis on tootmises tekkinud jäätmetest ringlusse võetud, valitseb palju ebamäärast; kutsub komisjoni üles kehtestama kohustuslikud aruandlusnõuded tarbimiselsete jäätmete kohta;
67. rõhutab jäätmesaadetiste määruse läbivaatamise olulisust, tugevdamaks jõupingutusi ebaseaduslike jäätmesaadetiste kolmandatesse riikidesse toimetamise vastases võitluses; rõhutab vajadust kehtestada kriteeriumid kasutatud kaupade ja jäätmete eristamiseks; märgib, et need meetmed on tekstiilijäätmete seisukohast eriti olulised; tunneb muret selle pärast, et tekstiilijäätmed on endistviisi valesti kasutatud kaupadena märgistatud⁵⁷; rõhutab jäätmete raamdirektiivis sätestatud läheduse põhimõtet, samas juhtides tähelepanu sellele, et ELi liikmesriikide vahelised jäätmesaadetised võivad olla olulised jäätmete ringlussevõtu hõlbustamisel, võtmaks sel moel ringmajanduses kasutusele teisesed toorained;
68. kinnitab veel kord oma seisukohta, et jäätmete eksport ELi-välistesse riikidesse peaks olema lubatud üksnes juhul, kui vastuvõtavad riigid käitlevad neid inimtervise- ja keskkonnakaitse standardite kohaselt, mis on samaväärsed ELi standarditega, sealhulgas töötajate õigusi käsitlevate rahvusvaheliste konventsioonidega, ning et kõiki vastuvõtvaid rajatisi tuleb enne eksportimist keskkonnahoidliku jäätmekäitlemise osas auditeerida;
69. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid, et kogutud tekstiilijäätmete tõenäoline suurenemine pärast liigiti kogumise kasutuselevõttu 2025. aastal ei too kaasa selliste tekstiilide põletamist või prügilasse ladestamist kolmandates riikides; kutsub komisjoni üles täpsustama, et kirjeldus selle kohta, mis kuulub kantud rõivaste ja muude kasutatud tekstiilide alla, hõlmab muu hulgas eelsorteerimist;

Läbipaistvus ja jälgitavus

70. väljendab heameelt tarbijate mõjuvõimu suurendamist rohepöörde elluviimisel käsitleva algatuse üle, mis toob kaasa uued ELi eeskirjad, ja mis peaksid tagama, et tarbijatele antakse müügikohas teavet nii tekstiiltoodete vastupidavusega seotud müügigarantii, parandusvõimaluste, olemusringi lõppu jõudnud tekstiilijäätmete käitlemise kui ka toote tootmisaasta kohta;
71. väljendab muret laialt levinud rohepesu praktika pärast; juhib tähelepanu, et 53 % roheväidetest sisaldavad ebamäärast, eksitavat või alusetut teavet ning 40 % väidetel puuduvad neid toetavad tõendid; väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle võimestada tarbijaid rohepöörde elluviimisel ja ettepaneku üle vastu võtta direktiiv roheväidete tõendatavuse kohta; rõhutab vajadust kehtestada selged õigusnormid, millega lõpetatakse rohepesu ning tõstetakse teadlikkust keskkonnamõtjude kohta, mille

⁵⁷ <https://www.eea.europa.eu/publications/eu-exports-of-used-textiles/eu-exports-of-used-textiles>.

tingivad kiirmood ja tarbija käitumisharjumused;

72. kutsub komisjoni üles läbi vaatama ja karmistama tekstiiltoodete ELi ökomärgise kriteeriume, et saaks tuvastada kõige kestlikumad tekstiiltooted;
73. väljendab heameelt tootekategooria keskkonnajalajälje määramise eeskirjade rõiva- ja jalatsitoodete kohta väljatöötamise üle; kutsub komisjoni üles tagama, et need meetodid käsitleksid kõiki asjakohaseid keskkonnamõjusid; väljendab muret selliste keskkonnamõju tegurite pärast nagu mikro- ja nanoplasti heide ning bioloogilise mitmekesisuse vähenemine, millele ei ole praegu tähelepanu pööratud; rõhutab vajadust kaasata selliste eeskirjade väljatöötamisse nii tööstusharu enda kui ka selle välised organisatsioonid ning tagada samuti andmete läbipaistvus ja kättesaadavus;
74. väljendab heameelt digitaalse tootepassi kui suuremat läbipaistvust tagava vahendi kasutuselevõtu üle kestlike toodete ökodisaini määrase ettepanekus, mis on omakorda osa sidusast õigusraamistikust koos äriühingu kestlikkusalast hoolsuskohustust ja sunniviisilise tööjõu kasutamise kaotamist käsitlevate õigusaktidega; peab digitaalset tootepassi otsustavaks vahendiks ringmajanduse jaoks, ja tunneb rahulolu selle üle, et digitaalne tootepass võib aidata kaasa uute kestlike ärimudelite loomisele tekstiilitööstuses ja tarbijate mõjuvõimu tõstmisele, hõlbustades kestlikke tarbijavalikuid, kui andmed muudetakse kättesaadavamaks ja läbipaistvamaks; rõhutab, et digitaalse tootepassiga antav teave peab olema täpne, täielik ja ajakohastatud;
75. väljendab muret selle pärast, et tohutud ülejäägid, ülemäärane laovarude ja tootmisvahendid, samuti esemete tagastamised, viivad täiesti kasutuskõlblike tekstiilide hävitamiseni; rõhutab, et liidu tasandil tuleks keelustada müümata ja tagastatud tekstiiltoodete hävitamine, ning on seisukohal, et kestlike toodete ökodisaini määrase läbivaatamisel on oluline sellesse sisse kirjutada põhjalik sellekohase teabe andmine, mis võimaldaks teostada järelevalvet müümata tekstiiltoodete hävitamise keelust üleastumise juhtudel;
76. rõhutab ühtse ja nõuetekohaselt toimiva siseturu olulisust; peab kahetsusväärseks, et liidu turul on suur osa liidu õigusaktidele mittevastavaid tekstiiltooteid⁵⁸; kutsub liikmesriike üles tagama tugevama turujärelevalve, tihedamad kontrollreidid ja hoiatavad karistused rikkumiste eest, selleks, et tagada, et kõik ELi turule, muu hulgas ELi-väliste riikide internetiturgude kaudu, lastavad tooted vastaksid ELi õigusaktidega sätestatud nõuetele; rõhutab võltsitud või ohtlike tekstiiltoodete impordi tõkestamise ja siseturu üle ühtlustatud järelevalve teostamise olulisust;
77. palub komisjonil auditeerida liikmesriikide jõustamissüsteeme tekstiiltoodete valdkonnas ning anda soovitusi nende parandamiseks ja täitevasutuste vahelise koostöö ja koordineerimise tugevdamiseks, ning vajadusel teha ettepanekuid instrumendi kohta liidu õiguse rakendamiseks; kutsub komisjoni üles kasutama määrase (EL) 2019/1020 artikli 11 lõikega 4 antud volitusi, et tagada toodete piisav katsetamine kogu liidus; kordab oma üleskutset komisjonile võtta kiirelt õiguskaitsemeetmeid, kui ta teeb kindlaks, et ELi õigusakte, mis käsitlevad eelkõige inimtervise- ja keskkonnakaitses ning siseturu toimimist, ei järgita; tuletab meelde oma seisukohta, et

⁵⁸ <https://ec.europa.eu/safety-gate/#/screen/pages/reports>.

keskkonnarikkumiste valdkonnas tuleks menetlusi tõhustada⁵⁹;

Hoolsuskohustus ja sotsiaalne õiglus

78. peab kahetsusväärseks, et ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegias ei käsitleta sotsiaalseid aspekte, nagu töötajate õigused ja sooline perspektiiv;
79. rõhutab, et tekstiilisektoris rikutakse arvukalt tööõigusi, eelkõige naiste ja muude tõrjutud rühmade hulgas, mis puudutab muu hulgas järgmist: vaesuspiiril olev palk, palgavargus, põhjendamatu piirang ühinemisõigusele üksikisiku valitud ametiühinguga või viimase asutamisõigusele, lapstööjõu kasutamine, sunniviisiline töö, ohtlike töötingimustega kokkupuude ja seksuaalne ahistamine^{60 61};
80. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust käsitlev direktiiv, mis on oluline samm konkreetsete probleemide lahendamise suunas tekstiilisektoris; rõhutab, et negatiivset keskkonna- ja sotsiaalmõju tarnijariikides ei saa vältida ainuüksi hoolsuskohustust käsitlevate õigusaktidega ning et sotsiaalse kestlikkuse ja keskkonnakestlikkuse parandamine nõuab terviklikku lähenemisviisi; kutsub komisjoni üles pakkuma partnerriikide kohalikele osalejatele täiendavat tuge ja võtma veel seadusandlikke meetmeid selleks, et tegeleda keskkonna- ja sotsiaalmõjuga ELi mittekuuluvates riikides; lisaks rõhutab, et EL peab edendama tekstiilitööstuse jaoks kõigi oluliste Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonide ratifitseerimisi; kutsub liikmesriike üles toetama jõupingutusi tekstiilisektoris soolise vägivalda ennetamiseks, võttes kohustuse ratifitseerida ja ellu viia ILO vägivalda ja ahistamise vastu võitlemise konventsioon (nr 190);
81. kutsub komisjoni üles võtma arvesse soolist perspektiivi ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia rakendamisel; juhib tähelepanu eeskätt asjaolule, et naised esindavad 80 %⁶² kõigi maade rõivatööstuse tööjõust, mistõttu on tööstuse negatiivsetel mõjudel naistöötajatele ebaproportsionaalselt suur mõju; rõhutab, et tekstiilitööstuses toimuvale soolisele vägivaldale on laialdaselt osutatud; rõhutab, et rõivavabrikute naisi ja tütarlapsi ohustab eriti ahistamine ja sooline vägivald oma ebakindla töökoha, madala sissetuleku, piiratud sotsiaalse ülesliikuvuse, töökohtade asukoha ja kohapealsest eluasemest sõltuvuse tõttu; rõhutab, et peatahelepanu tuleks pöörata soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste õigustele tekstiilisektoris; nõuab tungivalt, et naistöötajate ametiühinguid lubataks vabalt asutada ja et need saaksid vabalt tegutseda, ning nõuab kollektiivläbirääkimiste õiguse austamist;
82. märgib, et naised on tekstiilitööstuses sagedasti otsuste tegemisest kõrvale jäetud; kutsub tööandjaid tekstiilitööstuses üles rakendama meetmeid, et tagada naiste esindatus juhtkonnas ja juhtivtöötajate ametikohtadel ning tagama naiste esindatuse nõuandefoorumitel; lisaks kutsub tööandjaid üles pakkuma juhtidele ja töötajatele koolituskursusi soolise võrdõiguslikkuse ja soolise diskrimineerimise teemadel; kutsub

⁵⁹ Euroopa Parlamendi 16. jaanuari 2021. aasta resolutsioon bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgu (COP15) kohta, artikkel 59, ELT C 270, 7.7.2021, lk 94.

⁶⁰ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_836396.pdf.

⁶¹ <http://www.eprs.sso.ep.parl.union.eu/filerep/upload/EPRS-Briefing-652025-Textile-workers-developing-countries-European-fashion-rev2-FINAL.pdf>.

⁶² https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_835423.pdf.

liikmesriike üles edendama tütarlaste ja naiste seas teadus-, tehnoloogia-, inseneri-, kunsti- ja matemaatikaõpinguid, et tagada naiste keskne roll läbi kõikide tekstiilitööstuse aspektide, sealhulgas erinevates tootmisprotsessides sageli vajaminevate kõrgtehnoloogiliste masinate kasutamisel, toonitamaks niimoodi naiste, tehnoloogia ja tekstiiltoodete vahelist seost;

83. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles tagama põhjalike soolisel alusel liigendatud andmete kogumine, mille läbi saaks kindlaks teha naiste osakaalu tekstiilitööstuses ning võimalikud variatsioonid või lahknevused liikmesriigiti;
84. tuletab meelde, et tihti omistavad tootjad endale õiguse pärimuskäsitöele, mis seostub struktuurse rassismiga, ja mida massitarbimiseks mõeldud rõivaste valmistamisel tihtipeale ära kasutatakse; tuletab meelde, et traditsiooniline käsitöö ja selle valmistajad on maha surutud seisundis, kuna kohalike kogukondade inimesed on võrdsustatud rõivatööstuse madalapalgaliste töötajatega⁶³;

Kahjulikud ostutavad

85. peab kahetsusväärseks, et strateegias ei ole ette nähtud mingeid meetmeid ettevõtjate praktiseeritavate kahjulike ostutavade vastu võitlemiseks; juhib tähelepanu, et ILO andmetel põhjustab praegune rõivaostjate ja nende tarnijate, eelkõige VKEde, ebavõrdne jõudude vahekord sektoris ületootmist ja töötajate ekspluateerimist⁶⁴; on seisukohal, et ettevõtjate ebaausate ostutavadega, nagu näiteks viimase hetke muudatused disainis või täitmistähtsades, lepingute ühepoolne muutmine ja viimasel minutil tellimuste tühistamine, tuleks tegeleda tõhusalt; kutsub komisjoni üles esitama hinnangu selle kohta, kuidas saaks neid tavasid kõige paremini minimeerida, muu hulgas õigusaktide kaudu, võttes eeskujuks direktiivi (EL) 2019/663 (mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas esinevaid ebaausaid kaubandustavasid)⁶⁵ rakendamisel saadud kogemusi ja neist kogemustest õppides;
86. nõuab, et Euroopa tekstiilisektori rohe- ja digipöörde raames edendataks õiglast üleminekut kedagi kõrvale jätmata; tõstab esile, et üleminek kestlikumatele ringmajanduse ärimudelitele tekstiilitööstuses loob uue olulise ettevõtluspotentsiaali, mis tähendab ka uusi rohelisi tegevusi ning töötajate täiend- ja ümberõpet, samal ajal pakkudes võimalusi parandada sektoris töötingimusi, sektori atraktiivsust ning töötajate tasusid, kellel on sellel üleminekul keskne roll kanda; tunnistab, et ehkki sektori ümberkujundamine võib juurde tuua uusi oskusi nõudvaid töökohti, võivad jälle teised töökohad kaduda; rõhutab hea sotsiaaldialoogi ning riiklike ja piirkondlike ametiasutuste kaasamise olulisust, et üleminekut asjakohaselt kavandada ja tagada leevendusmeetmete võtmine ning et muutusi juhitaks sotsiaalselt vastutustundlikul viisil, sealhulgas tagades, et ringmajanduses loodavate uute töökohtade näol on tegemist kvaliteetsete töökohtadega;
87. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles koostöös sotsiaalpartnerite, tööstusharu ja teiste

⁶³ https://cleanclothes.org/file-repository/an-intersectional-approach-challenging-discrimination-in-the-garment-industry_lbl_dci-wpc-paper-final.pdf.

⁶⁴ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---travail/documents/publication/wcms_561141.pdf.

⁶⁵ ELT L 111, 25.4.2019, lk 59.

sidusrühmadega tagama kestlike tekstiiltoodete valdkonnas sektoripõhiste koolituste ja hariduse võimaldamine olemasolevate töökohtade säilitamiseks, töötajate rahulolu tõstmiseks ja kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavuse tagamiseks; rõhutab, kui oluline on tagada tekstiilisektori madalapalgalistele töötajatele, sealhulgas kõige ebakindlamas töösuhtes töötajatele, juurdepääs kvaliteetsele elukestvale õppele ja koolitustele, eriti pärast hooldamise tõttu töölt kõrvale jäämist;

88. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles abistama sotsiaalmajanduses osalejaid, sealhulgas ringmajanduse valdkonnas tegutsevaid sotsiaalseid ettevõtteid, nende ümberõppes ja oskuste täiendamises;
89. kutsub komisjoni üles tagama võrdsed võimalused ühes keskkonnakaitse kõrge tasemega ELis toodetavatele ja tarbitavatele ning eksporditavatele või imporditavatele toodetele; märgib, et enamik rõivaid tuuakse liitu sisse kolmandatest riikidest⁶⁶, aidates sel moel kaasa kahjuliku keskkonna- ja sotsiaalmõju tekkimisele väljaspool liitu; juhib tähelepanu, et kaubanduspoliitika võib etendada olulist rolli tootmise kestlike väärtusahelate toetamisel, eelkõige ELi kaubanduslepingute kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate peatükkide tulemusliku jõustamise kaudu; on seisukohal, et liit peaks tagama, et kaubanduslepinguid ja kaubandussoodustuste programme kasutatakse hoovana kestliku arengu, keskkonna- ja kliimakaitse, inimõiguste, töötajate õiguste ning õiglase ja eetilise kaubanduse edendamiseks kogu maailmas, ühtlasi väärtusahelate vastutuse tõstmisel;
90. tuletab meelde poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtet ja eriti Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 208, milles on märgitud, et liit „võtab arengukoostöö eesmärgi arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid“; rõhutab, et oluline on minimeerida võimalikke vastuolusid ja luua sünergiat arengukoostöö poliitikaga, mis tuleb kasuks arengumaadele, ning tõsta arengukoostöö tõhusust; rõhutab poliitikavaldkondade arengusidususe tähtsust, kasutades integreeritud lähenemisviisi, et saavutada kestliku arengu eesmärgid;
91. julgustab seetõttu tungivalt komisjonil täiendama strateegiat arengumaadele suunatud piirkondliku ja riikliku programmitööga naabuspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ ja Euroopa tiimi algatuste raames, mis peaks silmnähtavalt edendama ja ühendama kestlikke projekte, mis omakorda edendavad haldusreformide ja õigusaktide, eelkõige tööõiguslaste õigusaktide, paremat jõustamist, kui ka kestlikke projekte, mis soodustavad tekstiilitootmis- ja tekstiiliturustustaristu loomist;
92. taunib kliimamuutuste mõjust tingitud nõiaringi, mis sunnib põllumajandustöötajaid oma maast loobuma, kuna see ei sobi enam põllumajanduseks, ja liikuma tööstuskeskustesse, kus on sunnitud otsima orjastavat tööd rõiva- ja muudes tööstusettevõtetes; tuletab meelde, et need võõrtöötajad on ärakasutamise suhtes eriti haavatavad, kuna neil puuduvad sotsiaalsed tugivõrgustikud ning puudub üldine sotsiaalne taristu ja õiguskaitse; tuletab meelde, et põudade ja üleujutuste sagenemine ohustab ka puuvillatootjaid kõikjal maailmas; tuletab meelde, et puuvill on eriti ere

⁶⁶ Ülevaade „Textiles and the environment“ (Tekstiil ja keskkond), Euroopa Parlament, uuringuteenuste peadirektoraat, 3. mai 2022, kättesaadav: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729405/EPRS_BRI\(2022\)729405_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729405/EPRS_BRI(2022)729405_EN.pdf).

näide eespool nimetatud nõiaringist, kuna selle kasvatamisel kahjustab pinnast liigne vesi kui ka pestitsiidide kasutamine, mis ühtlasi avaldab kahjulikku mõju tootjatele endile ja keskkonnale;

o

o o

93. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Euroopa Komisjon esitas 30. märtsil 2022. aastal uue ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia⁶⁷. Strateegias on esitatud rida meetmeid ja komisjoni nägemus sektorist aastani 2030, mis muu hulgas hõlmab järgmist: kõik ELi turule lastavad tekstiiltooted on vastupidavad, parandatavad ja ringlussevõetavad, valmistatud peamiselt ringlussevõetud kiududest, ohtlike ainete sisalduseta ning toodetud sotsiaalõigusi ja keskkonda austades; kiirmood on moest väljas ja tarbijad saavad kasutada kauem kvaliteetseid ja taskukohaseid tekstiiltooteid; kõikjal pakutakse tasuvaid korduskasutus- ja parandusteenuseid; tekstiilisektor on konkurentsivõimeline, säilenõtkke ja uuenduslik ning tootjad vastutavad oma toodete eest kogu väärtusahela ulatuses, mida toetab piisav ringlussevõtu suutlikkus ning miinimumini viidud tekstiiltoodete põletamine ja prügilasse ladestamine.

Juba praegu on Euroopa tekstiilitarbimise mõju poolest keskkonnale ja kliimamuutustele toidu, eluaseme ja liikuvuse järel tähtsusetl neljandal kohal⁶⁸. Tekstiiltooted on oma mõju poolest vee- ja maakasutusele kolmandal kohal⁶⁹ ning esmase tooraine tarbimise ja kasvuhoonegaaside heitkoguste poolest viiendal kohal. Praegu tekitab tekstiili- ja rõivatööstus üleilmselt 92 miljonit⁷⁰ tonni jäätmeid aastas. See on peamiselt fossiilkütustel põhinev tööstus. 2015. aastal tarbisime 98 miljonit tonni naftat vaid moetööstuses. See läks peamiselt sünteetiliste kiudude tootmiseks, mis moodustavad suure osa kasutatavatest materjalidest. Hinnanguliselt on ookeanides juba 1,4 triljonit⁷¹ mikrokiudu. Kõige suurema osa sellest annab sünteetilisest kiust rõivaste pesemine (35 %).⁷² Igal aastal jõuab vette ainuüksi 552 000 tonni mikrokiude.

Me toodame rõivaid ja tekstiiltooteid rohkem kui eales varem. Ainuüksi ELis on nõudlus viimastel aastakümnetel kasvanud 40 %⁷³. Tarbime üha rohkem ja sagedamini kui kunagi varem. Samas kanname omi riideid keskmiselt vaid mõne korra. Me unustame ära, kui palju tööd ja ressursse selleks kulub. Kollektsoone on rohkem kui aastaaegu, trendid vahelduvad kiiremini ning enne, kui uus kollektsoon jõuab kauplustesse ja veebisaitidele, on vana kollektsoon juba kõrvaldatud. Samas võetakse ringlusse ainult 1 %⁷⁴.

Selle eest ei maksa lõivu mitte ainult keskkond, vaid ka inimesed, kes kogu tarneahela ulatuses meile tekstiili toodavad.

See tööstus annab kogu maailmas tööd 60 miljonile⁷⁵ inimesele, enamik neist naised. Rõivatööstuse töötajate palgad on sageli elamisväärses palgast kaugel. Tasustamata ületunnitöö, terviseohud, siduvate lepingute puudumine, psühholoogiline ja füüsiline ahistamine on vaid mõned selle sektori probleemidest. Olenemata sellest, kas tegemist on puuvillakasvanduse või tekstiilivabrikuga, domineerivad ohtlikud töötingimused. Kogu

⁶⁷ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12822-ELi-kestlike-tekstiiltoodete-strateegia_et.

⁶⁸ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729405/EPRS_BRI\(2022\)729405_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729405/EPRS_BRI(2022)729405_EN.pdf).

⁶⁹ [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729405/EPRS_BRI\(2022\)729405_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/729405/EPRS_BRI(2022)729405_EN.pdf).

⁷⁰ <https://ellenmacarthurfoundation.org/a-new-textiles-economy>.

⁷¹ <https://ellenmacarthurfoundation.org/a-new-textiles-economy>.

⁷² <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-in-europes-circular-economy>.

⁷³ <https://www.eea.europa.eu/publications/textiles-in-europes-circular-economy>.

⁷⁴ <https://ellenmacarthurfoundation.org/a-new-textiles-economy>.

⁷⁵ <https://cleanclothes.org/news/2022/live-blog-on-how-the-coronavirus-influences-workers-in-supply-chains>.

maailmas mõjutavad keskkonnakatastroofid ja äärmuslikud kliimatingimused eriti rängalt just naisi⁷⁶. Me ei tule toime maailma tabava halvima kriisiga, kui jätame maailma elanikkonnast poole kaasamata.

Pidev surve sotsiaalseid standardeid ja keskkonnanõudeid alandada toob kaasa üha suurema sotsiaalse ebavõrdsuse ja mõjub laastavalt keskkonnale. Ringmajandusel peab olema oluline roll üleminekul sotsiaalsele, majanduslikule ja keskkonnavalasele kestlikkusele.

Raportöör on seisukohal, et ilma toimiva ringmajanduseta ei saa me saavutada ei kliimaneutraalsust ega seatud keskkonnanäesmärgi. Seetõttu on vaja siduvaid norme, mis tagavad toorainete vastutustundliku kasutamise kõikjal maailmas. EL peab näitama eeskujuga ja tagama, et meie pooldes ja infoühiskonna teenustes, nagu veebiplatvormidel, müüdavad tekstiiltooted oleksid valmistatud kooskõlas kõrgete keskkonna- ja inimõiguste standarditega.

Vastutust kestliku ostmise eest ei tohiks enam lükata üksnes tarbijatele, vaid praegune lineaarne mudel tuleb lõpetada, minemaks üle kogusest sõltumatule ringsele ja inimväärsele mudelile.

Selleks on vaja siduvaid õigusakte, sest tekstiilitööstus on jäänud seadusandjate poolt suhteliselt puutumata.

Seetõttu nõuab raportöör ELi õigusakte, läbi mille tagataks, et moodi ei toodeta keskkonna hävitamise ja inimelude hinnaga. Oluline osa võib ses suhtes olla komisjoni tehtud kestlike toodete ökodisaini määruse ettepanekul.

Lisaks tuleks kehtestada nõuded, mis takistavad müümata riiete purustamist või prügilasse saatmist ainuüksi põhjusel, et need ei ole enam moes või et laod on täis. Raportöör on arvamisel, et ELi tuleks importida või ELis toota vaid selliseid tekstiiltooteid, mis vastavad kestlikkuse miinimumnõuetele. Peame disainima tekstiiltooteid, mis on korduskasutatavad, parandatavad, ringlussevõetavad ja energiatõhusad. Seetõttu peab EL kehtestama siduvad eesmärgid tekstiili CO₂-jalajälje vähendamiseks. Just ületarbimine ja -tootmine on üks põhiprobleemidest. Kestlikku tekstiili strateegiat saab terviklikult ellu viia aga üksnes siis, kui me vähendame kasutatavate loodusvarade absoluutkogust ja ühtlasi ka jäätmete kogust.

⁷⁶ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/documents/publication/wcms_836396.pdf.

29.3.2023

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS

keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonile

ELi kestliku ja ringluspõhise tekstiili strateegia kohta
(2022/2171(INI))

Arvamuse koostaja (*): Christian Ehler

(*): Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab tekstiiliökosüsteemi tähtsust töökohtade loomisele, majanduskasvule, oskusteabe ja kultuuripärandi säilitamisele Euroopas; rõhutab, et Euroopa tekstiilisektori aastakäive oli 2022. aasta seisuga 147 miljardit eurot (eksport 58 miljardit eurot ja import 106 miljardit eurot) ning sektoris töötab 1,3 miljonit Euroopa kodanikku ning et juhtivates moefirmades on juhtivatel ametikohtadel vähem kui 25 % naisi, samas kui naised moodustavad üle 70 % kõigist tekstiilitööstuse töötajatest; tuletab meelde, et üle 99 % ELi tekstiiliökosüsteemist koosneb väikestest ja keskmise suurusega ettevõtjatest (VKEed), kelle kasumimarginaal on tavaliselt väike; rõhutab, et ELi tekstiiliettevõtted seisavad silmitsi tugeva konkurentsiga Aasiast, peamiselt Hiinast¹, kuhu paljud ELi ettevõtted on viinud oma tootmise ning kus keskkonna- ja sotsiaalnormid on leebemad või neid pole üldse;
2. märgib murega, et ülemaailmne tekstiilitootmine, eelkõige ringlussevõetamatute ja madala kvaliteediga rõivaste tootmine, on rõivatööstuses kiirmoe arengu tõttu märkimisväärselt suurenenud, millel on ebasoodne mõju loodusvaradele; rõhutab, et oluline on toetada ELi tekstiilitööstust üleminekul kiirmoelt kestlikule tootmismudelile, milles on ühendatud loominguline suutlikkus ning protsesside, materjalide ja detailide kvaliteedil põhinevad tootmissüsteemid, mis vähendaks märkimisväärselt ELi materjalijäätmete hulka tekstiilitööstuses ja suurendaks tarneahela strateegilist väärtust ELis; rõhutab ühtlasi, et oluline on välja töötada ja rakendada tarbijate teadlikkuse suurendamise programme tekstiili- ja rõivatööstuse keskkonna- ja kliimamõju kohta ning anda tarbijatele võimalus teha kestlikke ja arukaid valikuid;
3. tunnistab, et võltsitud ja ohtlike toodete ning ELi tekstiilitooteid käsitlevatele õigusaktidele mittevastavate toodete import ohustab Euroopa tööstust ja kestlikkust;

¹ Uuring „Data on the EU Textile Ecosystem and its Competitiveness: final report“ (Andmed ELi tekstiiliökosüsteemi ja selle konkurentsivõime kohta: lõpparuanne), Euroopa Komisjon, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat, 17. detsember 2021.

nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid näeksid ette koordineerituma kontrolli- ja turujärelevalvesüsteemi ning eraldaksid rohkem ressursse ja vahendeid selleks, et tagada vastavus ELi õigusaktidele, sealhulgas REACHi määrusele², eesmärgiga tagada Euroopa ettevõtjatele võrdsed tingimused; märgib, et on olemas võimalus sõlmida uusi vastastikku kasulikke kaubanduslepinguid ja tugevdada olemasolevaid kaubandussuhteid, mis võivad tagada tekstiiltoodete vastavuse ELi õigusaktidele ning toetada veelgi töökohtade loomist ja hoogustada majanduskasvu nii ELis kui ka kaubanduspartnerite vahel; kutsub internetipõhiseid ja tavapäraseid kauplemiskohti üles tagama, et nende müüdadavad tekstiiltooted oleksid kooskõlas ELi õigusega; on seisukohal, et rohepesu on kõlvatu konkurents VKEde suhtes, kes on tõeliselt pühendunud keskkonnahoidlikumatele tootmisprotsessidele, ja see on tarbijate jaoks eriti eksitav;

4. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles analüüsima, kas saaks pakkuda kolmandatele riikidele asjakohast ja kulutõhusat toetust tekstiili tarneahelate CO₂ heite vähendamiseks, millel on soodne mõju Euroopa ettevõtjatele;
5. võtab teadmiseks, et regulatiivne koormus, mis mõjutab otseselt ja kaudselt ELi tekstiilitööstust, ning millele on lisandunud COVID-19 pandeemia, Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, kerkivad energiahinnad ja inflatsiooni tagajärjed tööstusele, ohustab ELi ettevõtjate konkurentsivõimet; peab tervitatavaks ja julgustab sellega seoses riikide ja ELi jõupingutusi alandada energiahindu rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisele tasemele; tuletab meelde, et ELi tekstiiliökosüsteem on kestlikkuse tavade rakendamisel esirinnas; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles rakendama õigusakte siis, kui nendega välditakse tarbetut koormust, soodustatakse kestlikke ärimudeleid ja parandatakse sektori konkurentsivõimet, sest suur hulk kohustusi suurendab oluliselt kulusid ja bürokraatiat, eriti VKEde jaoks;
6. rõhutab vajadust toetada tekstiiliökosüsteemi VKEsid lineaarsetest ärimudelitest ja jätkusuutmatutest tavadest loobumisel; nõuab seetõttu piirkondlike ja riiklike kestlike ja innovatiivsete tekstiilikeskuste võrgustiku loomist, et aidata ettevõtjaid, eelkõige VKEsid, digi- ja rohepöördel; märgib, et Euroopa ettevõtlusvõrgustik ja Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused võivad pakkuda selleks võimalusi; nõuab lihtsaid suuniseid juurdepääsuks rahastamisele ja haldustoimingute lihtsustamist, mis võimaldaks VKEdel oma tootmist muuta, samuti sihtotstarbeliste stiimulite, ajakava, temaatilise koolituse ja VKEdele töövahendite pakkumist, et vähendada keerukust;
7. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama sidususe ELi tekstiilstrateegias kindlaks määratud poliitikameetmete ja üleminekukava vahel, et luua prognoositav ja ühtlustatud õigusraamistik kooskõlas ELi õigusaktide ja ELi rohelise kokkuleppe eesmärkidega, eelkõige seoses tekstiilide ökodisaini nõuetega ja ettevõtjate jaoks piisava üleminekuperioodiga; nõuab lisaks tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid tagaksid riikliku poliitika ühtlustamise ELi tasandil, et tagada õiguskindlus ja prognoositavus

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

ning vältida ELi ühtse turu killustumist ja ettevõtjate, eriti VKEde halduskoormust; rõhutab, et poliitikameetmed peaksid olema nõuetekohaselt põhjendatud näidetega positiivsest keskkonnamõjust;

8. tuletab meelde vajadust soodustada sektoripõhist dialoogi, et suurendada tekstiilitööstuse sektorite kaasatust üleminekul ring- ja kliimaneutraalsele majandusele, ning tunnistab, et üleminekukava on Euroopa tekstiiliökosüsteemi asjakohase ümberkujundamise oluline osa; peab kahetsusväärseks tõsiasi, et komisjonil on kulunud ELi tööstusstrateegia ajakohastamisest peale peaaegu kaks aastat, et käivitada tekstiilisektori ökosüsteemile üleminekukava; rõhutab, et ettevõtetele mõeldud toetusmeetmete kiire väljatöötamine ja rakendamine on äärmiselt oluline kestliku ülemineku võimaldamiseks ja õiguslike nõuetega kohanemiseks, vähendades samas teostatavate ja prognoositavate eesmärkide seadmisega ökoloogilist jalajälge; rõhutab, et üleminekukava kohaselt võetavad meetmed peaksid olema täielikult kooskõlas ELi tööstusstrateegiaga, ELi tekstiilistrateegias kavandatud seadusandliku tegevusega, avatud strateegilise autonoomia ja Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega;
9. kutsub komisjoni, liikmesriike ja tööstuse sidusrühmi üles järgima tekstiiliökosüsteemi ülemineku eesmärgil algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kestlikkuse, esteetika ja kaasamise juhtpõhimõtteid, kuna loovuse, kunsti ja teaduse ühendamisel võib olla positiivne mõju; rõhutab Euroopa loomesektori tugevaid külgi, mis võivad mõjutada tarbijate eelistusi ja harjumusi ning hõlbustada sellega tekstiilitööstuse kestlikku üleminekut Euroopas ja maailmas;
10. tuletab meelde, et tekstiiliökosüsteemi üleminekul ringmajandusele on ka märkimisväärne potentsiaal luua uusi rohelisi töökohti; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid hõlbustaksid juurdepääsu uuenduslikele õppekavadele, et arendada asjakohaseid oskusi ning täiendada olemasoleva tööjõu oskusi ja pakkuda ümberõpet, sealhulgas tekstiilitööstuses vajalikuks digiüleminekuks, eelkõige VKEde jaoks, kellel sageli ei ole kvalifitseeritud töötajaid; rõhutab, et on vaja suurendada tekstiiliökosüsteemi atraktiivsust ja tööhõiveväljavaateid noorte spetsialistide jaoks; kutsub lisaks komisjoni ja liikmesriike üles pöörama suurt tähelepanu tekstiiliökosüsteemi töötajate kunstialase ja tehnoloogilise koolituse ühendamisele, kasutades seejuures ära loome- ja tehnoloogiliste oskuste koostoimet, et pidevalt edendada kvalifitseeritud tööjõu liikuvust kogu Euroopas ja hoida alles Euroopa tekstiilitööstuse oskusteavet ja kultuuripärandit; kutsub tekstiilitööstuse tööandjaid üles võtma meetmeid, et tagada naiste esindatus juhtide ja juhtivtöötajate ning keskastme ametikohtadel;
11. võtab teadmiseks tekstiiliettevõtete täielikult ringluspõhise ärimudeli saavutamise seotud vajadused ja probleemid, mis on eelkõige tingitud tootmise, ringlussevõtu, sorteerimise ja kogumise praegustest tehnoloogilistest ja füüsilistest piirangutest, kemikaalide kasutamisest, ringluspõhise disaini puudumisest, digiülemineku lünkadest ning tööjõu täiend- ja ümberõppe vajadustest; märgib, et selleks, et muuta sektor tõeliselt jätkusuutlikuks ja vastupidavaks ning kaitsta tekstiilitööstust ja selle töökohti Euroopas, on vaja spetsiaalset rahastamist, usaldusväärseid parameetreid ning õiguslikke ja majandusstiimuleid;

12. väljendab heameelt selle üle, et kestlike toodete ökodisaini määrust³ laiendatakse nii, et see hõlmaks lisaks energiaga seotud toodetele ka muid kaupu, sealhulgas tekstiilitooteid; rõhutab tõsiasja, et suur potentsiaal toota ringluspõhisemaid ja kestlikumaid tekstiile peitub tekstiilitoodete kavandamisetapis; nõuab tungivalt, et komisjon konsulteeriks teadusasutuste ja asjaomaste sidusrühmadega, enne kui kehtestab selged, täidetavad ja prognoositavad eesmärgid ja parameetrid eri tekstiilitoodete kategooria jaoks ökodisaini käsitlevates delegeeritud õigusaktides, tuginedes riskipõhisele ja olelusringil põhinevale lähenemisviisile, võttes arvesse füüsikaseadusi; rõhutab vajadust alustada ökodisaini määruse rakendamist nende tekstiilitoodete puhul, millel on suurim keskkonnamõju ja mille puhul määrust on kõige lihtsam rakendada, ning võtta arvesse paljusid erinevusi tekstiilitööstuses, kus mitmed sektorid on juba välja töötanud tooteid, mis on kavandatud vastupidavamaks ja parandatavamaks; nõuab lisaks üleminekuperioodi, et ökosüsteemil oleks võimalik täita uusi tootepõhiseid ökodisaininõudeid;
13. tunnistab, et tekstiiliökosüsteemi digitaliseerimiseks on vaja märkimisväärseid investeeringuid, ning kutsub seetõttu komisjoni, liikmesriike ja piirkondi üles suurendama selleks rahastamist; märgib, et juurdepääs tekstiili ökosüsteemiga seotud andmetele, nende jagamine ja töötlemine on digiüleminekuks hädavajalik; väljendab heameelt digitaalse tootepassi üle, mis on otsustav vahend ringluse tagamiseks, ja selle üle, millist rolli võib digitaalne tootepass täita tekstiilitoodete uute kestlike ärimudelite võimaldamisel, muutes andmed tarneahelas kättesaadavamaks ja läbipaistvamaks; on veendunud võimalikes turustamise ja tarbijate mõjuvõimu suurendamise äriühingutes, et toetada kestlikke ja ringluspõhiseid valikuid, mida võib pakkuda digitaalne tootepass tänu kasule, mida see toob läbipaistvuse, tarbijate käitumise mõistmise, tarneahela ning keskkonnaalase ja sotsiaalse teabe nõuete, jälgitavuse, jäätmete vähendamise ning tekstiili ringlussevõtu, korduskasutamise ja parandamise eesmärgil nõuetekohase töötlemise seisukohast, võttes arvesse, et juurdepääsuõigused peaksid olema andmekasutajate eri kategooriate lõikes erinevad; rõhutab, et teabe esitamise ja eelkõige kõigi toodete tulemuslikkusnõuded peaksid põhinema ühtlustatud ja standarditud meetodikal ning neid tuleks hoolikalt täpsustada, et tagada tehniline ja majanduslik teostatavus, sealhulgas sellistes aspektides nagu funktsionaalsus, skaleeritavus ning Euroopa ettevõtete kujundusalane loovus ja konkurentsivõime ning taskukohasus tarbijate jaoks; nõuab seetõttu, et viivitamata loodaks programmist „Euroopa horisont“ rahastatav katseprojekt, milles nähakse ette digitaalse tootepassi põhikriteeriumid ja taristuvajadused;
14. juhib tähelepanu sellele, et digitaalse tootepassiga antav teave peab olema asjakohane, täpne ja ajakohane ning see teave peab olema kergesti kättesaadav ja kasutatav ametiasutuste, tarbijate ja sidusrühmade jaoks kogu tarneahelas; rõhutab, kui oluline on, et tekstiilitoodetele esitatavad sidusad teabenõuded oleksid kooskõlas digitaalse tootepassi funktsioonide ja kohustustega, järgides andmekaitsekohustusi, ärisaladuse ja intellektuaalomandiõiguste kaitset; soovib olulise teabe esitada toodetel digitaalsel kujul, mis on kättesaadav näiteks QR-koodi kaudu, ja samal ajal analoogvormingus, et tarbijad saaksid teha teadlikke valikuid ja teavet saaks kasutada tööstussektor; kutsub

³ Komisjoni 30. märtsi 2022. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (COM(2022)0142).

komisjoni üles kasutama digitaalse tootepassi katseprojekt selleks, et tootepassi järkjärgult rakendada ja kehtestada VKEde, eriti mikroettevõtjate jaoks rakendusperiood, tuginedes katseprojektist saadud kogemustele ja võttes arvesse VKEde suutlikkust, ning toetama neid eesmärgiga tagada määruse täielik järgimine; kutsub lisaks komisjoni üles tuginema digitaalse tootepassi rakendamisel olemasolevatele andmebaasidele, andmetaristutele, andmestandarditele ja andmete jagamise parimatele tavadele, et vältida dubleerimist ja tarbetut halduskoormust; tuleb meelde, et küsimused, mis puudutavad andmete usaldusväärsust ja kontrollitavust, õiguslikku vastutust avaldatud andmete eest ja ettevõtjate juurdepääsu andmetele kogu tarneahela ulatuses, jäävad seni vastuseta ning komisjon ja liikmesriigid peavad nendega enne digitaalse tootepassi rakendamist nõuetekohaselt tegelema;

15. väljendab heameelt tekstiiltoodete märgistamise määruse⁴ ja ökomärgise määruse⁵ kavandatud läbivaatamise üle, kuna see annab võimaluse vältida märgistamise abil rohepesu tavadid ja ühtlustada tekstiiltoodete kohustusliku märgistamise kriteeriumi kogu ELis; märgib ära riigihangete kasutamata potentsiaali ringmajanduse mudelite ja kestlike tootmisprotsessidega ettevõtete toetamisel osana märgise „Made in Europe“ võimalikust läbivaatamisest; rõhutab asjaolu, et kõik tekstiiltoodete märgistamise normid nii füüsilise kui ka digitaalse märgise ja kõigi märgistamisvaldkondade, sealhulgas kestlikkuse ja ringluse kohta, on kehtestatud eesmärgiga tagada õigusselgus, vähendada nõuete täitmisega seotud kulusid ettevõtjate, eelkõige VKEde jaoks, ning tagada, et teave oleks tarbijatele ja asjaomastele ettevõtjatele kergesti kättesaadav, loetav ja võrreldav ning töötatakse välja tõenduspõhist lähenemisviisi kasutades, et tagada mõõdetav soodne mõju; märgib, et e-märgiste puhul võiks kasutada digitaalses tootepassis esitatud tehnilisi lahendusi; kutsub komisjoni üles täpsustama ja lihtsustama klassifitseerimisprotsessi uudsete ja eristuvate materjalide jaoks uute kiukoostise nimetuste taotlemise korral;
16. rõhutab vajadust vähendada sektori CO₂ jalajälge, investeerides peamiselt kasvuhuonegaaside vähendamise tehnoloogiatesse ja teadusuuringutesse; on kindlalt veendunud, et viivitamata tuleb tegelda ülemaailmse veekasutuse küsimusega tekstiilitootmises; kutsub komisjoni üles seadma eesmärgi tekstiilitööstuse veekasutuse jalajälje vähendamiseks, stimuleerima vähem energia- ja veemahukate protsesside arendamist ning vältima kahjulike ainete kasutamist ja keskkonda sattumist; rõhutab, et olulised on teadusuuringud ja innovatsioon, mis on eelkõige seotud vähem vett vajavate uute ringlussevõetavate kiududega, samuti kemikaalide tavapärase kasutamise alternatiivide väljatöötamisega, vee taaskasutusega reoveepuhastustehnoloogiate arendamise abil ning energia- ja veetarbimise vähendamisega tootmisprotsessis;
17. väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle saavutada eesmärk, mille kohaselt ei ole 2030. aastaks tekstiiltoodetes enam kõige ohtlikumaid kemikaale, samuti komisjoni võetud kohustuse üle tegelda tekstiiltoodetes ja tootmisprotsessides kasutatavate ohtlike ainete esinemisega; peab kahetsusväärseks, et ohtlike kemikaalide olemasolu tekstiilis

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1007/2011 tekstiilkiudude nimetuste ja tekstiiltoodete kiukoostise märgistamise ja tähistamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 73/44/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 96/73/EÜ ja 2008/121/EÜ (ELT L 272, 18.10.2021, lk 1).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 66/2010 ELi ökomärgise kohta (ELT L 27, 30.1.2010, lk 1).

takistab sageli nende korduskasutamist ja ringlussevõttu⁶; toetab seepärast tehniliselt teostatavate eesmärkide seadmist, et vähendada tekstiilides ja nende jäätmetes leiduvate ohtlike kemikaalide hulka ning tagada tootmisprotsessides kasutatavate kemikaalide täielik jälgitavus ja avalikustamine, kasutades ära digitaalse tootepassi eeliseid, et tagada tekstiili keskkonnahoidlik ringlussevõtt algusest peale; rõhutab, et on vaja pidevalt toetada teadusuuringuid ja rahastamist sünteetilistest tekstiilidest ja mikrokiududest põhjustatud mikroplastireostuse ärahoidmiseks; kutsub komisjoni üles käsitlema seda küsimust kavandatavas ettepanekus mikroplasti keskkonda sattumise vähendamise meetmete kohta; nõuab innovatsiooni arendamist, et asjakohaste tehniliste lahenduste abil vältida mikrokiu ja mikroplasti sattumist keskkonda toote olelusringi igas etapis;

18. rõhutab korduskasutamise ja parandamisega seonduvaid ärivõimalusi ja alternatiivseid ärimudeleid ning nende panust kestlikumasse ja ringluspõhisemasse tekstiiliökosüsteemi, samuti töökohtade loomise potentsiaali korduskasutamise ja ringlussevõtusektorite arendamisega ELis; nõuab sellega seoses stiimulite loomist, et toetada korduskasutamise ja rentimise sektorit ning ettevõtteid, mis keskenduvad rõivaste eluea pikendamisele; rõhutab, kui tähtis on ringlussevõtt ringluse ja jäätmete vähendamise seisukohast ning tekstiilitootmise tooraine allikana Euroopas; võtab sellega seoses teadmiseks tõsiasja, et olemasolevate kiudude 100-protsendilise ringlussevõetavuse ja ringluse saavutamist piiravad füüsikaseadused; rõhutab asjaolu, et riide sisendmaterjali puhtus mõjutab ka ringlussevõtuprotsessi tõhusust ja majanduslikku teostatavust ning et segamaterjali kasutamise vähendamine suurendaks ringlussevõetavust Euroopas; rõhutab vajadust luua ringlussevõtuks tugevad stiimulid nii tootmise kui ka nõudluse poolel, samuti vajadust luua ringlussevõtjatele stabiilne ja avatud turg; ergutab ringlussevõetud tooraine kasutamist ja rõhutab vajadust kujundada konkurentsivõimeline Euroopa tooraine järelturg, mis võimaldab tootjatel suurendada oma toodetes ringlussevõetud materjalide osakaalu; tuletab meelde, et Euroopa ringlussevõtetööstuse loomiseks on kogumise, sorteerimise, jäätmekäitluse ja veo nõuete täitmiseks vaja investeeringuid kogu väärtusahela ulatuses; nõuab, et liikmesriigid suurendaksid investeeringuid ringlussevõtu tehnoloogiatesse, sealhulgas olemasolevate ringlussevõturajatiste ajakohastamisse, ning eelkõige on vaja investeeringuid mehaanilise ja keemilise ringlussevõtu tehnoloogiatesse; nõuab seetõttu, et Euroopa rahalised vahendid suunataks ringlussevõttu võimaldavate turuvalmis tehnoloogiate arendamisse;
19. rõhutab jäätmele oleku lakkamise ühtlustatud kriteeriumide ja tekstiilijäätmete mõiste määratluse tähtsust, et tagada tekstiiltoodetes kasutatava ringlussevõetud materjali suurem osakaal; nõuab võimalike tõkete kaotamist selliste jäätmete taaskasutamisel, mida ei saa enam tekstiilisektoris kasutada, ning innovatsiooni selle võimalikul kasutamisel teistes sektorites; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles käsitlema tekstiilijäätmeid tekstiilitootmise toorainena, et muuta jäätmed väärtuseks pärast seda, kui need on läbinud piisava taaskasutamise protsessi; tuletab meelde liikmesriikide kohustust võtta kasutusele eraldi tekstiilikogumise taristu alates 1. jaanuarist 2025; rõhutab tungivat vajadust suunata nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil rahalisi vahendeid teadusuuringutesse, innovatsiooni ja taristu ajakohastamisse kvaliteetse käsitsi ja automaatse tekstiilikoostise järgi sorteerimiseks, et tööstuses oleks võimalik

⁶ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/739a1cca-6145-11ec-9c6c-01aa75ed71a1>.

kasutada kogutud jäätmeid ringlussevõtuks, korduskasutamiseks või parandamiseks ning tagatud oleks kogutud tekstiili keskkonnahoidlik käitlemine; nõuab madala kogumismäära tõttu tarbijastiimulite väljatöötamist, et saavutada tekstiili parem kogumine, sealhulgas taaskasutamiseks sotsiaalsel eesmärkil; soovib komisjonil jälgida liikmesriike, kes on rakendanud liigiti kogumist enne 1. jaanuari 2025, et koguda parimaid tavaid ja teha kindlaks võimalikud probleemid seoses sortimise ja kogumise ühtlustamisega ELi tasandil;

20. rõhutab asjaolu, et ELi tekstiilistrateegia raames võetavad meetmed peaksid keskenduma eelkõige digitaalsetele uuendustele, ringlussevõtmatute kiudude kasutamisest järkjärgulisele loobumisele ja väiksema keskkonnamõjuga uut tüüpi kiudude väljatöötamisele; kutsub komisjoni koos liikmesriikide, tööstussektori ja teadusasutustega ergutama ja rahastama teadusuuringuid, mille eesmärk on muuta tekstiiltooted ohtlikest ainetest vabaks ning asendada need vastupidavamate, korduskasutatavate, ringlussevõetavate ja parandatavate kiududega; rõhutab vajadust otsida muid võimalusi kui praegu kasutatavad kiud ja tekstiilid, et suurendada teadusuuringuid ja innovatsiooni, mis on seotud uute toorainete leiutamisega, et vähendada tekstiilitootmise CO₂ jalajälge ning vähendada tekstiiliökosüsteemi sõltuvust maast, veest ja naftast; märgib, et uut liiki kiud ja tekstiiltooted koos digitaalsete lahendustega aitavad parandada inimeste elu, näiteks toote kasutajale tervisetabe andmise abil kooskõlas privaatsuspõhimõtetega; rõhutab tõsiasi, et lisaks paljudele muudele tekstiilikategoriatele on tehniliste tekstiilide tootmisel endiselt olulised tehiskiud; rõhutab vajadust teadusuuringute ja innovatsiooni järele, mis on seotud nii bioressursipõhiste kui ka sünteetiliste tehiskiududega, nagu jäätmete ümbertöötlemine kiuks, kiu ringlussevõtt kiuna ja plasti väärimine uute tekstiilide loomiseks;
21. rõhutab, et teadusuuringud ja innovatsioon on väga olulised, et suurendada ELi tekstiilitööstuse konkurentsivõimet innovatsiooni vallas, eelkõige sellistes valdkondades nagu kestlikud tootmisprotsessid, biolagunevad ja kestlikud kiud, näiteks bioressursipõhised kiud, kogu tekstiili väärtusahelas kasutatavad biolahendused, ringluspõhise ja ohutu tootmise väljatöötamine ja ajakohastamine, kvaliteetsed koostise järgi automaatsortimise tehnoloogiad ja ringlussevõtu tehnoloogiad ning digiülemineku pakutavate võimaluste ära kasutamine, näiteks arukad tekstiilid ning koostalitlusvõimeline ja standarditud, VKEde jaoks kasutusmugav digitaalne tootepass; julgustab liikmesriike, piirkondi ja korraldusasutusi kasutama Euroopa struktuurifonde ning taaste- ja vastupidavusrahastut, et rakendada Euroopa tekstiilitööstuse potentsiaal leida uuenduslikke lahendusi sektori digitaliseerimiseks ja selle CO₂ heite vähendamiseks, toetada VKEsid ning täiend- ja ümberõppe algatusi; nõuab, et arendataks Euroopa tekstiilikeskusi, mis ühendavad uuenduslikke uurimiskeskusi kogumis-, sorteerimis-, ringlussevõtu- ja käitlusjaamadega, muutes jäätmed väärtuseks ja luues tekstiilitootmise keskustes uusi töökohti; kutsub komisjoni üles looma sihtotstarbelise ELi tööstusliidu;
22. tuletab meelde, et on olemas mitu ELi rahastamisvõimalust, näiteks programmi „Euroopa horisont“ 2. teemavaldkonna või Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu; nõuab, et koostataks ELi teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskava, mis oleks tekstiiliökosüsteemi ülemineprotsessiga kooskõlas; rõhutab, et ELi teadusuuringute ja innovatsiooni tegevuskavas tuleb käsitleda kogu ringluse väärtusahelat tekstiiliökosüsteemis; nõuab sellega seoses sihtotstarbelist ühiselt kavandatud

partnerlust ELi tasandil, et suurendada Euroopa Liidu konkurentsivõimet uuenduslike ja kestlike tekstiilitoodete valdkonnas; rõhutab, et selline partnerlus peaks koondama ja kiirendama teadusuuringuid, innovatsiooni, katseprojekte, tutvustamistegevust ja haridust neljas strateegilises valdkonnas, nimelt ringluspõhise, vastutustundliku ja bioressursipõhise majanduse, digitaalsete tootmis- ja tarneahelate, arukate ja kõrgtehnoloogiliste materjalide ja toodete ning kõrgetasemeliste digioskuste ja keskkonnasäästlikumate kutseoskuste vallas; rõhutab, et tulevased programmi „Euroopa horisont“ tööprogrammid peaksid kajastama ringluse ja kestlikkuse eesmärgi, mis on sätestatud ELi tekstiilistrateegias ning vastavas ELi teadusuuringute ja tekstiilisektori innovatsiooni tegevuskavas; juhib ühtlasi tähelepanu asjaolule, et sellega seotud üleskutsed peaksid põhinema sidusrühmade struktuursel kaasamisel kogu ökosüsteemis, julgustades samas tekstiili- ja digitaal tehnoloogia sektorit arendama välja tekstiilitööstuse täieliku digitaalse potentsiaali; rõhutab, et selles protsessis peaks etendama juhtivat rolli Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi teadmus- ja innovatsioonikogukonnad (kultuur ja loovus⁷ ning tootmine⁸); on seisukohal, et innovatsioonikogukonnas ei tunnustata veel õiglaselt tekstiilökosüsteemi innovaatilist ja ettevõtluspotentsiaali, ning kutsub komisjoni üles nimetama ametisse Euroopa Innovatsiooninõukogu uuenduslike, arukate ja keskkonnasäästlike tekstiilitoodete programmi juhi ning viima Euroopa Innovatsiooninõukogu „Accelerator“ raames läbi projekte.

⁷ <https://eit.europa.eu/eit-community/eit-culture-creativity>.

⁸ <https://www.eitmanufacturing.eu/>.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	28.3.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 64 -: 2 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Matteo Adinolfi, Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Paolo Borchia, Marc Botenga, Markus Buchheit, Martin Buschmann, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Beatrice Covassi, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Robert Hajšel, Romana Jerković, Seán Kelly, Izabela-Helena Kloc, Łukasz Kohut, Andrius Kubilius, Marisa Matias, Dan Nica, Angelika Niebler, Niklas Nienä, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Markus Pieper, Maria Spyrali, Beata Szydło, Riho Terras, Patrizia Toia, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Alex Agius Saliba, Rasmus Andresen, Tiziana Beghin, Franc Bogovič, Jakob G. Dalunde, Pietro Fiocchi, Klemen Grošelj, Martin Hojsík, Marina Kaljurand, Dace Melbārde, Rob Rooker, Bronis Ropė, Ernő Schaller-Baross, Jordi Solé, Susana Solís Pérez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (artikli 209 lõige 7)	Sven Simon

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

64	+
ECR	Pietro Fiocchi, Izabela-Helena Kloc, Beata Szydło
ID	Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Markus Buchheit, Isabella Tovaglieri
NI	Tiziana Beghin, Martin Buschmann, Ernő Schaller-Baross
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Dace Melbārde, Angelika Niebler, Markus Pieper, Sven Simon, Maria Spyrali, Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Renew	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Bart Groothuis, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Martin Hojsík, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Susana Solís Pérez
S&D	Alex Agius Saliba, Beatrice Covassi, Josianne Cutajar, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Romana Jerković, Marina Kaljurand, Lukasz Kohut, Dan Nica, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
The Left	Marc Botenga, Marisa Matias
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Jakob G. Dalunde, Niklas Nienaa, Bronis Ropé, Jordi Solé, Marie Toussaint

2	-
ECR	Johan Nissinen, Rob Rooker

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

2.3.2023

ARENGUKOMISJONI ARVAMUS

keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonile

ELi kestliku ja ringluspõhise tekstiili strateegia kohta
(2022/2171(INI))

Arvamuse koostaja: Marlene Mortler

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et tekstiili-, rõiva-, naha- ja jalatsisektor on üks suurimatest sektoritest maailmamajanduses, kus enamik töötajaid on naised; arvestades, et seda majandussektorit iseloomustavad halvad töötingimused ja töötajate õiguste rikkumine, sealhulgas põllumajanduslikke kiukultuure, näiteks puuvilla kasvatavate põllumajandustootjate tingimuste ja õiguste osas;
 - B. arvestades, et tekstiili-, rõiva-, naha- ja jalatsisektori väärtusahel on muutunud üha enam ostjakeskseks, mis on toonud kaasa madalad hinnad, suurenenud ajasurve ja halvad maksetingimused; arvestades, et tarnijad ja ülemaailmsed ostjad kasutavad turuvõimu asümmeetriat ja suurendavad tekstiili-, rõiva-, naha- ja jalatsisektori tehastes töötajate õiguste kuritarvitamise ohtu;
 - C. arvestades, et tekstiilitootmisel ja -tarbimisel on kasvuhoonegaaside heite, keemilise saaste, ressursside kasutamise ja prügilatesse saadetavate tekstiilijäätmete hulga osas tõsine mõju keskkonnale;
 - D. arvestades, et ligikaudu 60 % kõigist Bangladeshis toodetud rõivastest imporditakse ELi; arvestades, et Bangladeshis kestlikkuse kokkuleppe (2013) eesmärk on pidevalt edendada valmisrõivasektori töötajate õigusi ja tõsta vabrikute ohutust; arvestades, et kestlikkuse kokkuleppega saavutati käegakatsutavaid edusamme ehitus- ja tööohutuse suurendamisel, kuid see ei osutunud tõhusaks töötajate õiguste edendamise vahendiks;
 - E. arvestades, et ELil on tekstiili-, rõiva-, naha- ja jalatsisektori väärtusahelates võtmeroll tootja, investori, ostja/importija, jaemüüja ja tarbijana ning seetõttu on tal märkimisväärne mõju sektoripõhise tööstuse negatiivsete sotsiaalsete ja keskkonnamõjude vähendamisele;
1. väljendab heameelt ettepaneku üle võtta vastu määrus kestlike toodete ökodisaini kohta ning väljendab eriti heameelt ELi kestliku ja ringse tekstiili strateegia üle, mis on samm edasi tekstiili- ja rõivatootmise, jätkusuutmatute tarbimisharjumuste, jäätmete ja nn rohepesuga seotud probleemide lahendamisel; kutsub komisjoni üles avaldama

seadusandlikku ettepanekut keskkonnaalaste väidete põhjendamise kohta ning tuletab meelde, et kestlikkuse väited ELi ühtsel turul peaksid olema selged, asjakohased ja põhjendatud; rõhutab, et strateegia avaldamisele järgnevad meetmed peaksid olema täielikult kooskõlas liidu kliima- ja keskkonnanäesmärkidega, eelkõige eesmärgiga saavutada hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalsus ning peatada ja pöörata ümber elurikkuse vähenemine; väljendab heameelt ELi edasiste jõupingutuste üle täita oma kohustusi seoses ÜRO 2030. aasta kestliku arengu eesmärkidega, eelkõige eesmärgiga nr 12 (vastutustundlik tarbimine ja tootmine) ning kestliku arengu eesmärgiga nr 8 (inimväärne töö ja majanduskasv), võttes siiski arvesse haldus- ja finantskoormust, mida need jõupingutused ettevõtjatele tekitavad; soovib tungivalt edendada seda lähenemisviisi rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas tugevdades koostööd partnerriikidega, et piirata ülemaailmse tekstiilitööstuse negatiivset mõju kliimamuutustele ja bioloogilisele mitmekesisusele, aga ka parandada selle konkreetse turusektori töö- ja sotsiaalseid tingimusi;

2. mõistab hukka kliimamuutuste mõjust tingitud nõiaringi, mis sunnib põllumajandustöötajaid oma maast loobuma, sest põllumajandus ei sobi enam tööstuskeskustesse ning põllumajandustöötajaid sunnitakse otsima orjastavat tööd rõiva- ja muudes tööstusharudes; tuletab meelde, et need võõrtöötajad on ärakasutamise suhtes eriti haavatavad, kuna neil puuduvad sotsiaalsed tugivõrgustikud ning puudub üldine sotsiaalne taristu ja õiguskaitse; tuletab meelde, et põudade ja üleujutuste arvu suurenemine ohustab ka puuvillatootjaid kogu maailmas; tuletab meelde, et puuvill on eriti silmatorkav näide eespool nimetatud nõiaringist, kuna see kahjustab pinnast liigse veekasutuse tõttu, avaldades samal ajal kahjulikku mõju ka põllumajandustootjatele ja keskkonnale pestitsiidide kasutamise tõttu;
3. tuletab meelde poliitikavaldkondade arengusidususe põhimõtet ja eriti Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 208, milles on märgitud, et liit „võtab arengukoostöö eesmärgi arvesse muu sellise poliitika puhul, mida ta rakendab ja mis tõenäoliselt mõjutab arengumaid“; rõhutab, et oluline on minimeerida võimalikke vastuolusid ja luua sünergiat arengukoostöö poliitikaga, mis tuleks kasuks arengumaadele, ning suurendada arengukoostöö tõhusust; rõhutab poliitikavaldkondade arengusidususe tähtsust integreeritud lähenemisviisi võimaldamisel kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks;
4. rõhutab, et tekstiili- ja rõivatootmine toimub sageli väljaspool ELi ning suurem osa tekstiili- ja rõivatoodangust, millega ELis kaubeldakse, imporditakse arengumaadest, mis tekitab keskkonna-, töö- ja inimõigustega seotud riske, mis tuleb kindlaks teha ja nendega tegeleda; kutsub komisjoni üles tagama võrdsed tingimused liidus toodetud ning eksporditavatele või imporditud toodetele, et edendada rohelisi ja õiglasi väärtusahelaid üle piiride ja kontinentide; rõhutab, et tekstiili- ja rõivatootmise üleminek kestlikule ja ringtootmisele nõuab terviklikku lähenemisviisi ja investeeringuid kogu tekstiili väärtusahelas, et luua võimalusi kohalike väärtuslike ringmajandusega seotud tegevusalade jaoks; rõhutab, et ELi turuvõimu tuleb suurendada, et edendada transpordi- ja rõivatööstuses kestlikke tootmistavasid, sealhulgas kestlikkuse kokkuleppe kui töötajate õiguste edendamise vahendi rakendamise, järelevalve ja hindamise kaudu; tuletab meelde vajadust edendada ringlust ja rakendada olemusringipõhist mõtteviisi, võttes arvesse kogu väärtusahelat, tagades samal ajal jälgitavuse ja toetades uuenduslike tekstiilide tootmist, mis on vastupidavamad, taaskasutatavad, parandatavad,

ringlussevõetavad ja energiatõhusamad; toetab meetmeid, mille eesmärk on võidelda rohepesu vastu ja suurendada teadlikkust tagajärgedest, mida kiirmood ja tarbijate käitumine planeedile avaldavad;

5. rõhutab, et tekstiili- ja rõivatootmise väärtusahelaid iseloomustavad sageli sotsiaalsed ja keskkonnariskid, mis mõjutavad ettevõtteid ja sidusrühmi kogu väärtusahelas, sealhulgas põllumajandus- ja muid tootjaid ning töötajaid; väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust käsitlev direktiiv, mis on oluline samm tekstiilisektori konkreetsete probleemide lahendamisel; rõhutab, et negatiivset keskkonna- ja sotsiaalset mõju tarnijariikides ei saa vältida ainuüksi hoolsuskohustust käsitlevate õigusaktidega; kutsub komisjoni üles andma täiendavat toetust partnerriikidele, eelkõige kohalikele osalejatele; tuletab meelde, et äriühingute kestlikkusalast hoolsuskohustust käsitleva direktiivi ettepaneku eesmärk on edendada äriühingute kestlikku ja vastutustundlikku käitumist ülemaailmsetes väärtusahelates, et kaitsta inimõigusi ja keskkonda; juhib tähelepanu sellele, et Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) andmetel põhjustab praegune jõudude tasakaalustamatus rõivaostjate ja nende tarnijate vahel (mis väljendub sellistes nähtustes nagu viimase hetke muudatused disainis või teostusajas, lepingute ühepoolsed muudatused, vastuvõetamatud ostutavad ja tellimuste tühistamine viimasel hetkel) ületootmist, raiskamist ja tööstuse töötajate ekspluateerimist ning suurendab seega töö- ja inimõiguste rikkumiste ohtu; rõhutab vajadust võidelda tekstiili- ja rõivatootmisesektori ebaausate kaubandustavade vastu regulatiivse lähenemisviisi abil, sealhulgas keelata ELi ühtsel turul tegutsevatele ettevõtjatele ebaausad kaubandustavad ja vaadata läbi kehtivad õigusaktid;
6. tuletab meelde, et põlisrahvaste käsitöö omandamise õiguse on tootjad sageli endale võtnud, mis on seotud struktuurse rassismiga, ja seda käsitööd kasutatakse sageli massitarbimiseks mõeldud rõivaste valmistamiseks; tuletab meelde, et traditsiooniline käsitöö ja selle valmistajad on alahinnatud, kuna kohalike kogukondade inimesed on võrdsustatud rõivatööstuse madalalpalgaliste töötajatega⁸⁵;
7. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa tekstiili- ja rõivatooted eksporditakse nende kõrvaldamiseks sageli kolmandatesse riikidesse; rõhutab, et selline kahjulik tava nihutab ületootmisest ja ületarbimisest põhjustatud tekstiili- ja rõivatoodete kõrvaldamisega kaasnevad keskkonnaprobleemid kolmandatesse riikidesse; soovib selliste kahjulike tavade vältimiseks kehtestada nõuetekohase ringluse; soovib lisaks suurendada tekstiili- ja rõivatoodete parandamise ja taaskasutamise suutlikkust Euroopas; rõhutab vajadust toetada ka investeeringuid ringlussevõtu/parandamise taristusse arengumaades ning suurendada nende suutlikkust rõivaid ringlusse võtta ja parandada; nõuab tungival, et EL ja selle liikmesriigid muudaksid põhjalikult tekstiilitööstuse lineaarset olemust, et vähendada selliste ressursside tarbimist nagu vesi ning vähendada reostust ja jäätmeid, eelkõige parandades olelusringi lõpus toimuvat töötlemist, et lahendada tohutu probleem, mis on seotud kasutamise tulemusena igal aastal keskkonda sattuvate mikroplastide tonnidega, mis lõpuks saastavad meie veekogusid, meresid, maismaad ja õhku ning kahjustavad meie ökosüsteeme; nõuab tungival, et EL ja selle liikmesriigid kasutaksid ka mitteohtlikke aineid, looksid inimväärseid töökohad parandusteenuste-,

⁸⁵ https://cleanclothes.org/file-repository/an-intersectional-approach-challenging-discrimination-in-the-garment-industry_lbl_dci-wpc-paper-final.pdf.

ringlussevõtu- ja teenindussektoris ning töötaksid selle nimel, et tulemuslikult vähendada ületootmist, pidades eelkõige silmas keskkonna- ja tööstandardite järgimist kolmandates riikides; kutsub ELi üles looma kasutatud tekstiiltoodete ekspordi jaoks tõhusa kontrollimehhanismi, et vältida ebaseaduslikke saadetisi kolmandatesse riikidesse, ning kehtestama ELi kriteeriumid jäätmevoogude märgistamiseks kasutatud kaupadena, et vältida kontrollidest kõrvalehoidmist;

8. tuletab meelde, et tekstiili liigiti kogumine on ELis alates 1. jaanuarist 2025 kohustuslik; rõhutab, et jäätmete raamdirektiivi läbivaatamisel, mis on kavandatud 2024. aastaks, tuleks kaaluda konkreetseid eraldi eesmärke tekstiilijäätmete vältimise, tekstiili taaskasutamise, taaskasutamiseks ettevalmistamise ja ringlussevõtu kohta; rõhutab, et taaskasutamise sektori jõuline edendamine on oluline selleks, et pakkuda tarbijatele taskukohaseid kestlikke rõivavalikuid, mis omakorda on oluline tegur kiirmoe vastu võitlemisel;
9. rõhutab vajadust tõhustada uuenduslike lahenduste (nt masinad, seadmed ja digiplatvormid) otsimist kogutud tekstiilijäätmete sorteerimiseks, taaskasutamiseks ja käitlemiseks kuni ringlussevõtu etapini;
10. rõhutab, et arenguriikide tekstiilitööstuse töötingimused ei vasta sageli normidele ja neil on otsene negatiivne mõju töötajate elatusasemele, muu hulgas madalate palkade, halbade töötingimuste, ebapiisavate ohutusstandardite, töötajate õiguste rikkumise, pika tööaja, ühinemisvabaduse ja kollektiivlääbirääkimiste vabaduse piirangute, kahjulike tavade, näiteks ohtlike kemikaalide kasutamise või muude terviseohtude, soolise vägivalda ning psühholoogilise ja füüsilise väärkohtlemise tõttu; tuletab meelde, et tekstiili- ja rõivatootmise väärtusahelatega seotud ja tootjariikides toime pandud inimõiguste rikkumised on sageli tingitud puudulikest seadustest või kehtivate õigusaktide puudulikest jõustamisest; rõhutab, et rikkumiste ilmnemisel seisavad töötajad silmitsi arvukate takistustega sellise kahju eest hüvituse saamisel; tuletab meelde, kui oluline on saavutada kestliku arengu eesmärk nr 5, mis käsitleb soolist võrdsust sektoris, kuna hinnanguliselt 75 % rõivatootmissektori töötajatest on naised ning nemad on sotsiaalselt ja majanduslikult veelgi haavatavamad olukorras; tuletab meelde, et vaesus, majanduskriisid, vägivald, keskkonnakatastroofid ja äärmuslikud kliimaolud mõjutavad eriti rängalt naisi; mõistab hukka soolise palgalõhe ning naiste väga väikese esindatuse tekstiili- ja rõivatootmise sektori kõrgematel juhtivatel ametikohtadel kogu maailmas; mõistab hukka lapstööjõu ja ebaseadusliku võõrtöö, sunniviisilise töö ja korrupsiooni tööstuses; rõhutab sellega seoses, et EL peab edendama kõigi partnerriikide tekstiilitööstuse jaoks oluliste ILO konventsioonide ratifitseerimist; kordab ELi kohustust töötada välja partnerlussuhted kohalike osalejatega, kes edendavad tekstiilisektoris inimõigusi, demokraatlikke protsesse, head valitsemistava, soolist võrdsust ja kestlikkust;
11. tuletab meelde, et aastatel 2000–2015 maailma tekstiilitootmine peaaegu kahekordistus, samas kui vähem kui 1 % kogu maailma tekstiilist võetakse ringlusse uuteks toodeteks; juhib tähelepanu sellele, et ligikaudu kaks kolmandikku liikmesriikide tekstiili- ja rõivatööstuse käibest imporditakse ning märkimisväärne osa sellest käibest imporditakse sellistest arenguriikidest nagu Bangladesh, India, Pakistan ja Kambodža; märgib, et suurem osa ELi tekstiilitarbimise keskkonnamõjust avaldub väljaspool ELi, näiteks 90 % maakasutusest, peaaegu 90 % veekasutusest, 80 % tooraine kasutamisest

- ja peaaegu 75 % kasvuhoonegaaside heitest; nõuab usaldusväärsemat teavet transpordi- ja rõivatööstuse mõju kohta keskkonnale ja eelkõige bioloogilisele mitmekesisusele ning selle teabe avalikustamist; tuletab meelde, et kuna ülemaailmne tekstiili- ja rõivatööstus vastutab praegu 92 miljoni tonni jäätmete tekitamise eest aastas, on arengumaadel tekstiili- ja rõivatootmises raskem säilitada asjakohaseid sotsiaalseid ja keskkonnastandardeid;
12. väljendab heameelt digitaalse tootepassi kasutuselevõtu üle tekstiilitoodete jaoks; rõhutab, et digitaalne tootepass peaks sisaldama teavet selle kohta, kuidas järgitakse keskkonna-, töö- ja inimõiguste standardeid kogu tarneahelas;
 13. rõhutab, et üleminek kestlikumale ja ringluspõhisemale tekstiilitööstusele annab võimaluse parandada töötajate töötingimusi ja tasustamist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama valdkondliku koolituse ja hariduse võimaluse säästva tekstiili valdkonnas, et kaitsta praeguseid töökohti, suurendada töötajate rahulolu ja tagada kvalifitseeritud tööjõu kättesaadavus ELis ja väljaspool;
 14. soovib seetõttu tungivalt komisjonil täiendada strateegiat arengumaadele suunatud piirkondliku ja riikliku programmitööga naabuspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi „Gloaalne Euroopa“ ja Euroopa tiimi algatuste raames, mis peaks nähtavalt edendama ja teavitama jätkusuutlikke projekte, mis edendavad juhtimisreforme ja õigusaktide, eelkõige tööõiguse paremat jõustamist, samuti tekstiili- ja rõivatootmise tootmis- ja jaotustaristu loomist soodustavaid projekte, millega kaitstaks nii keskkonda kui ka sotsiaalseid ja töötajate õigusi, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ning sotsiaalsete ettevõtete toetamise ja edendamise kaudu;
 15. tuletab meelde, et kaubanduspoliitika võib etendada olulist rolli tekstiili, rõivaste, nahktoodete ja jalatsite tootmise kestlike väärtusahelate toetamisel, eelkõige ELi kaubanduslepingute kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate peatükkide tulemusliku jõustamise kaudu, sealhulgas kaebuste esitamise mehhanismide kaudu, et teatada mitmepoolsete töö- ja keskkonnalepingute mittejärgimisest, ning kaubanduse kestlikkusele avalduva mõju eel- ja järelhindamiste süstemaatilise kasutamise ning sidusrühmade suurema osalemise kaudu; nõuab lisaks tungivalt, et EL rakendaks ja jälgiks tulemuslikult, läbipaistvalt ja kaasaval viisil üldiste tariifsete soodustuste kavaga (GSP, GSP+ ja „Kõik peale relvade“) seotud sotsiaalseid ja keskkonnatingimusi;
 16. julgustab liikmesriikide tolli- ja turuasutusi, keda koordineerib ja toetab Euroopa Komisjon, parandama ja suurendama järelevalvet tekstiili- ja rõivatoodete impordi ja ekspordi üle, et takistada töö-, sotsiaal- ja keskkonnastandardeid rikkuvates arengumaades toodetud kaupade sisenemist ühtsele turule ning hoida ära arengumaadesse selliste tekstiili- ja rõivatoodete eksport, mis on märgistatud kasutatud toodetena, kuid tegelikult on jäätmed;
 17. tuletab meelde vajadust parandada tekstiili- ja rõivasektori kaubamärkide vastutust ja läbipaistvust, et tagada tarbijatele õigus saada teavet;
 18. kutsub ELi üles tõhustama poliitilist dialoogi tootjariikidega, sealhulgas kodanikuühiskonna ja ametiühingute poliitilise ruumi ahenemise teemal, et toetada inimväärsete töötingimuste tagamist tekstiili, rõivaste, nahktoodete ja jalatsitehastes;

19. tuleb meelde, et igal aastal raiutakse rohkem kui 200 miljonit puud, et neid töödelda tselluloosmaterjaliks, nagu viskoos ja viskooslõng, ning et kuni 30 % moetööstuses kasutatava viskoosi ja viskooslõnga valmistamiseks on raiutud maha ohustatud ja iidsed metsad, mis kunagi on olnud koduks kohalikele taimedele ja loomadele⁸⁶; tuleb lisaks meelde, et Brasiilias on 80 % Amazonase metsade hävitamisest tingitud Brasiilia loomakasvatusest: loomad tapetakse toiduks ja rõivatööstuse tarbeks⁸⁷; rõhutab, et uues raadamisvabasid tooteid käsitlevas ELi määruses on käsitletud ka nahka.

⁸⁶ <https://www.sustainably-chic.com/blog/how-the-fashion-industry-contributes-to-deforestation>.

⁸⁷ <https://www.collectivefashionjustice.org/articles/leather-lobbying-and-deforestation>.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	1.3.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 19 -: 1 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Barry Andrews, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Elisabetta De Blasis, György Hölvényi, Beata Kempa, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Michèle Rivasi, Eleni Stavrou, Tomas Tobé, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marlene Mortler, Maria Noichl, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Alexander Bernhuber, Katrin Langensiepen, Aušra Maldeikienė

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

19	+
ID	Dominique Bilde, Elisabetta De Blasis
PPE	Hildegard Bentele, Alexander Bernhuber, György Hölvényi, Aušra Maldeikienė, Marlene Mortler, Eleni Stavrou, Tomas Tobé
Renew	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Catherine Chabaud
S&D	Udo Bullmann, Karsten Lucke, Maria Noichl, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Erik Marquardt, Michèle Rivasi

1	-
ID	Bernhard Zimniok

1	0
ECR	Beata Kempa

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

29.3.2023

SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS

keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonile

ELi kestliku ja ringluspõhise tekstiili strateegia kohta
(2022/2171(INI))

Arvamuse koostaja: Anne-Sophie Pelletier

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et tekstiilitootmisel ja -tarbimisel on Euroopas märkimisväärne keskkonna- ja kliimamõju, tekitades suuruselt neljanda ökoloogilise jalajälje⁸⁸;
- B. arvestades, et tarbijad on hinnatõusu suhtes tundlikud; arvestades, et uuringute kohaselt on tarbijad nõus sellega, et on oluline, et kaubamärgid jagaksid usaldusväärset teavet oma toodete keskkonnamõju kohta, ning paljud tarbijad on valmis muutma oma ostuharjumusi kestlike valikute kasuks, tingimusel et toodetel on selged ja usaldusväärsed märgised;
- C. arvestades, et kestlikkuse ja toodete päritolu põhjal tehtud teadlikud valikud võivad aidata suurendada nõudlust kvaliteetsete rõivaste järele, mis kahjustavad keskkonda vähem, ning liikuda loodust ja töötajaid austava tarneahela poole;
- D. arvestades, et Euroopal on tekstiilisektoris rikkalik traditsioon ja pikaajaline kogemus; arvestades, et see sektor hõlmab rohkem kui 160 000 tootjat, kellest enamik on VKEd, kelle suhtes kohaldatakse ulatuslikke Euroopa ja riiklikke õigusakte; arvestades, et paljud tekstiilitööstuse tootjad on väljendanud huvi arendada kestlikumaid ja vastupidavamaid tekstiili- ja tootmistehnoloogiasid, et tegeleda Euroopa rohelisest kokkuleppes tulenevate probleemidega;
- E. arvestades, et tekstiilitootmine kahekordistus aastatel 2000–2015⁸⁹ ja rõivaste kasutamisega vähenes samal perioodil 36 %⁹⁰; arvestades, et kiirmoemudelid soodustavad

⁸⁸ Euroopa keskkonnateabe- ja -vaatlusvõrgu rohelise majanduse jäätmete ja materjalide Euroopa teemakeskuse (ETC/WMGE) aruanne 6/2019 „Textiles and the environment in a circular economy“ (Tekstiil ja keskkond ringmajanduses), Euroopa Keskkonnaamet, rohelise majanduse jäätmete ja materjalide Euroopa teemakeskus, 19. november 2019.

⁸⁹ Aruanne „A new textiles economy: Redesigning fashion's future“ (Uus tekstiilimajandus: tuleviku moe ümberdisainimine), Ellen MacArthur Foundation, 28. november 2017.

⁹⁰ Euroopa keskkonnateabe- ja -vaatlusvõrgu ETC/CE aruanne nr 2/2022 „Textiles and the environment in a circular economy“ (Tekstiil ja keskkond ringmajanduses), Euroopa Keskkonnaamet, ringmajanduse ja ressursside kasutamise Euroopa teemakeskus, 10. veebruar 2022.

sageli ringlussevõetamatute halva kvaliteediga rõivaste massilist tarbimist, tekitades muret töötajate sotsiaalsete õiguste ja rohepesu tavade pärast;

- F. arvestades, et rõivasektori üleilmsel tasandil toimivad väga keerukad ja killustatud tarneahelad raskendavad veelgi turujärelevalveasutuste, tarbijaühenduste ja edasimüüjate tööd, takistades toodete kvaliteeti ja tootmistingimusi, sealhulgas sunniviisilist tööd, käsitlevate asjakohaste liidu õigusaktide järgimist; arvestades, et tekstiiltootmissektor, mis koosneb peamiselt VKEdest, on juba praegu olnud suure surve all sotsiaalse dumpingu tõttu, mis tuleneb väga madalatest tootmiskuludest kolmandates riikides; arvestades, et COVID-19 pandeemia on seda süvendanud, kuna alates pandeemia puhkemisest on ilmnunud mitu kuritarvitusliku tegevuse juhtumit, mis hõlmavad rahvusvahelisi kaubamärke ning nende tarnijaid ja töötajaid;
1. tuletab meelde, kui oluline on kaitsta tarbijaid, käsitledes eksitavaid väiteid, mis ei vasta liidu või liikmesriikide tarbijakaitseõigusele, samuti rohepesutavasid ja liigset tuginemist plastile ning kahjulike kemikaalide kasutamist rõivastes ning võttes viivitamata kõik asjakohased meetmed, et tegeleda toodetega, mis ei vasta liidu õigusele; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni ettepaneku üle tarbijate võimestamise kohta üleminekul rohelisele majandusele⁹¹, mis aitaks kaitsta neid eksitava reklaami ja rohepesu eest; väljendab heameelt ka väljakuulutatud algatuste üle, mille eesmärk on parandada tarbijate teavitamist tekstiiltoodete vastupidavusest, korduskasutatavusest, parandatavusest ja ringlussevõetavusest; nõuab laiaulatuslikku ettepanekut rohevaidete põhjendamise kohta, et anda tarbijatele rohkem võimalusi rohepöördeks ning esitada meetodika, mille abil tarbijaid ostetavate toodete kestlikkusest piisavalt teavitada; rõhutab, et tootjad peaksid andma tootmisahela järgmise etapi ettevõtjatele, sealhulgas jaemüüjatele ja internetiturgudele, teavet ökodisaini nõuete kohta, et tarbijaid oleks võimalik nõuetekohaselt teavitada;
 2. väljendab heameelt digitaalse tootepassi kasutuselevõtu üle ettepanekus võtta vastu määrus kestlike toodete ökodisaininõuete kohta⁹², mis koos kavandatava äriühingute kestlikkusalas hoolsuskohustuse direktiivi⁹³ ja sunniviisilist tööd käsitleva ettepanekuga⁹⁴ võib olla oluline samm, et parandada arusaamist tarneahelatest ja suurendada nende läbipaistvust, sealhulgas seoses töötajate õigustega; nõuab, et selle tähtsa vahendiga suurendataks läbipaistvust ja usaldusväärse teabe pakkumist nii tarbijatele kui ka tarneahelas osalevatele vahendajatele; on veendunud, et selleks, et pass oleks asjakohane, peab see olema ühtlustatud, kergesti loetav ja kättesaadav tootel endal või kui see pole võimalik, siis selle pakendil; pooldab avatud, kergesti kättesaadavaid, korrapäraselt ajakohastatavaid ja usaldusväärseid andmeid, mis tagavad muu hulgas tekstiiltoodetes kasutatavate komponentide ja ainete jälgitavuse kogu

⁹¹ Komisjoni 30. märtsi 2022. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 2005/29/EÜ ja 2011/83/EL seoses tarbijate võimestamisega üleminekul rohelisele majandusele, pakkudes paremat kaitset ebaausate tavade vastu ja paremat teavet (COM(2022)0143).

⁹² Komisjoni 30. märtsi 2022. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kestlike toodete ökodisaininõuete sätestamise raamistik ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2009/125/EÜ (COM(2022)0142).

⁹³ Komisjoni 23. veebruari 2022. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb äriühingute kestlikkusalas hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937 (COM(2022)0071).

⁹⁴ Komisjoni ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega keelatakse sunniviisilise töö tulemusena valminud tooted liidu turul (COM(2022)0453).

tarneahela ulatuses kuni tehase tasandini, pöörates erilist tähelepanu kahjulikele kemikaalidele; väljendab heameelt selle üle, et ÜRO Euroopa Majanduskomisjon kiitis 2021. aastal heaks standardite kogumi kestlike tarneahelate jälgitavuse ja läbipaistvuse kohta rõiva- ja jalatsisektoris; ergutab ELis asuvaid ettevõtjaid neid standardeid kasutusele võtma; on veendunud, et tarneahela parem jälgitavus võib soodustada ringluspõhiseid jaemüügi- ja tarbimismudeleid, nagu tekstiiltoodete edasimüük ja korduskasutamine; on siiski veendunud, et väärtusahelad ei ole lineaarsed ja hõlmavad paljusid vahendajaid, sealhulgas kaubabörsidel toorainete hulgikauplemises osalejaid, ning et jälgitavuse nõudeid tuleb seega kohaldada nii sellistele osalejatele kui ka tootjatele, samuti tuleb toetada selle sektori VKEsid uute reeglitega kohanemisel; rõhutab sellega seoses, et digitaalne tootepass peaks olema vahend, mis võimaldab ettevõtjatel ning eelkõige VKEdel ja mikroettevõtjatel anda paremini teavet oma kestlike tavade kohta, kuid sellest ei tohi saada kulukas ja bürookraatlik nõue;

3. on veendunud, et digitaalne tootepass käib käsikäes olemasolevate märgiste lihtsustamisega, mis võimaldab tarbijatel saada sidusat ja usaldusväärset teavet toodete keskkonnaalase ja sotsiaalse jalajälje ning ka päritolu, materjali ja keemilise koostise kohta; rõhutab, et olemasolevaid märgiseid saab lihtsustada, tuginedes olemasolevatele sertifitseerimiskavadele ja standardmeetoditele, mis hõlmavad selliseid kestlikkuse aspekte nagu ringlusvõime, parandatavus ja vastupidavus, tagades samal ajal märgiste ja sertifitseerimissüsteemidega seotud aruandekohustuse kaudu läbipaistvuse ja usaldusväärset teavet; märgib, et teatavad mitut sidusrühma hõlmavad kestlikkusega seotud algatused ja sertifitseerimissüsteemid ning jaemüüja kaubamärgisüsteemid on minevikus olnud puudulikud; märgib lisaks, et mõnda jaemüütjat on hiljuti selliste süsteemide raames rohepesu eest karistatud; rõhutab e-märgistamise potentsiaali, sest see annaks tarbijatele tekstiili kohta üksikasjalikke teavet, sealhulgas hooldusnõustamist ning parandamise ja ringlussevõtu võimaluste kohta; rõhutab siiski, et e-märgised ei saa asendada füüsilisi märgiseid, mis peaksid jätkuvalt andma põhiteavet hoolduse ja koostise kohta;
4. on veendunud, et tarbijate nõudlusel ja ostujõul on tarbimisharjumuste muutmisel oma osa; julgustab tegema algatusi, et aidata tarbijatel minna üle kestlikumatele ja vastutustundlikumatele tarbimisharjumustele, pakkudes kvaliteetseid tooteid asjakohase hinnaga ja vähendades jäätmeid, muu hulgas pakkudes stiimuleid selliste rõivaste disainimiseks ja tootmiseks, mille puhul kasutatakse ainult looduslikke ja ökoloogilisi kiude ja tekstiiltooraineid, mis kestavad seega kauem ja mida on lihtsam ringlusse võtta; rõhutab, kui oluline on kaitsta tarbijaid hinnatõusu eest, mis tuleneb õigusaktide muutmisest, ja vajadust kohandada tootmisprotsesse; rõhutab lisaks, kui tähtis on teavitada kliente soodsast mõjust, mida nad võivad avaldada keskkonnale, muutes nende harjumusi, näiteks ringlussevõtu, korduskasutamise või tarbimise piiramise kaudu; rõhutab sellega seoses, kui olulised on tarbijate teavitamise kampaaniad või juhised selle kohta, kuidas korduskasutada või ringlusse võtta; tuletab meelde, kui oluline on luua teostatav ja kestlik ringlussevõtu ökosüsteem ja raamistik, mis hõlmavad VKEsid ja teisi ettevõtjaid, kus tekstiili ja tekstiilkiude korduskasutatakse ja võetakse ringlusse nii tavapärasel kui ka uuenduslikul viisil; tuletab meelde, et selliseid ökosüsteeme saab toetada rahaliste stiimulitega; rõhutab, et tekstiiltoodete vastupidavuse suurendamisel on märkimisväärne mõju keskkonnale, luues samal ajal klientidele raha säästmise võimalusi; nõuab sellega seoses meetmeid kestlike tekstiilide alaste teadusuuringute toetamiseks;

5. on veendunud, et tekstiiltootjad ja kaubamärgiomanikud peaksid olema kestlikkuse liikumapanev jõud, olles kogu tarneahela piires oma tavades läbipaistvad ning austades inimõigusi ja keskkonda; on veendunud, et inimõiguste ja keskkonna austamise eesmärki oleks võimalik saavutada ka tootjate ja kaubamärkide toetamisega tarneahelas ning kvaliteetsete Euroopa toodete eelistamisega, tagades samal ajal õiglase ülemineku; tuletab sellega seoses meelde, kui oluline on hõlbustada teadusuuringuid ja innovatsiooni tekstiilisektoris, sealhulgas võimaldades suuremat paindlikkust uute kiudude registreerimisel ning luues ettevõtjatele ja tarbijatele selge ja tõhusa õigusraamistiku;
6. märgib, et kiiremoe ärimudel tarneahelates ja tarbimisharjumustes avaldab ebaausate kaubandustavade kaudu survet tarnijatele, kes on sageli VKEd, ja nende tööjõule; rõhutab kaubamärkide ja nende tarnijate võimu asümmeetriat ning sellest tulenevaid kahjulikke kaubandustavasid tekstiilisektoris, nagu hilinevad maksed, lühike aeg tellimuste täitmiseks, tellimuste hilinevad tühistamine ja tasu, millest ei piisa tootmiskulude korvamiseks; on seisukohal, et sellistel tavadel on kahjulik mõju tarnijatele ja nende tööjõule ning need tuleb keelata; kutsub komisjoni üles hindama võimalikke viise nende ebaausate tavade vastu võitlemiseks Euroopa tasandil, võttes eeskujuna direktiivist (EL) 2019/633, mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid⁹⁵; on sellega seoses seisukohal, et tuleks taas edendada tarneahela strateegilist väärtust, eelistades võimalikult suurel määral kestlikku tootmismudelit, mitte kasutamise ja äraviskamise mudelit, ühendades innovatsiooni, loomesuutlikkuse ja tootmissüsteemid, mis põhinevad protsesside, materjalide ja detailide kvaliteedil, julgustades samal ajal müümata toodete hävitamise asemel nende ringlussevõttu; väljendab heameelt selle üle, et ökodisaini ettepanekusse on lisatud võimalus, et komisjon keelustab teatavate kategooriate müümata kaupade hävitamise; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Komisjoni esitatud ELi tekstiilistrateegia on koosõlas Euroopa rohelise kokkuleppe ja ringmajanduse tegevuskavaga; rõhutab, et kiirmoesektor toob kaasa toodete lühikese kasutusea ja suurendab tekstiilijäätmeid, mistõttu on oluline kaaluda ringlussevõtu eesmärke, andes samal ajal tööstusele piisavat toetust, et nad hakkaksid tekstiiltooteid vabatahtlikult kestvuse ja kestlikkuse alusel klassifitseerima; väljendab heameelt väljakuulutatud pingutuste üle edendada ringmajanduse ärimudeleid, näiteks tagasivõtuteenused, kasutatud kollektsioonid, rõivaste edasimüük ning rentimise, vahetamise ja parandamise teenused; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles ergutama taoliste lahenduste ja uuenduslike müügitavade väljatöötamist, et edendada parandamist ja korduskasutust ning samal ajal ka asjakohaseid keskkonnahoidlikke ja ülekantavaid oskusi ning elukestva õppe võimalusi;
7. on seisukohal, et avaliku sektori asutused peaksid edendama kestlikumate tekstiiltoodete ja ringluspõhiste ärimudelite väljatöötamist ning püüdma vähendada avalike ostude tegemisel tekstiiltoodete keskkonnamõju; nõuab tekstiilide puhul sotsiaalselt vastutustundlike ja kestlike riigihangete kriteeriumide laiemat ja tõhusamat kohaldamist, et vältida turu killustumist; julgustab sotsiaalseid ettevõtteid osalema avalikes hangetes;

⁹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/633, mis käsitleb põllumajandustoodete ja toiduainete tarneahelas ettevõtjatevahelistes suhetes esinevaid ebaausaid kaubandustavasid. ELT L 111, 25.4.2019, lk 59.

8. tuletab meelde, kui tähtis on tagada turujärelevalveasutustele piisavad ressursid, sealhulgas asjakohase koolitusega personal ning rahalised ja muud vahendid; kutsub liikmesriike üles tagama tugevama turujärelevalve, sagedasemad kontrollid ja hoiatavad karistused rikkumiste eest, tagamaks, et kõik ELi turule muu hulgas ELi-väliste riikide internetiturgude kaudu lastavad tooted vastavad keskkonnaalastele miinimumstandarditele, näiteks seoses rõivastes sisalduvate keemiliste ainete piinormidega, ning sotsiaalsetele standarditele; nõuab siseturu paremat ja ühtlustatud järelevalvet koos rangema tollikontrolliga, et vältida selliste võltsitud ja/või ohtlike tekstiiltoodete importi, mis ei vasta sõnaselgelt esitatavatele nõutele, kaitstes seeläbi tarbijaid ja keskkonda; nõuab järelevalve tõhustamist eelkõige korduvate õigusrikkujate, sealhulgas kauplejate suhtes; nõuab tihedamat koostööd turujärelevalveasutuste ja tolliasutuste vahel, sealhulgas liidu tolliseadustiku (määrus (EL) nr 952/2013⁹⁶) läbivaatamise kaudu;
9. tuletab meelde vajadust toetada ELi tekstiilisektorit, mis aitab aktiivselt kaasa ELi konkurentsivõimele; ergutab komisjoni looma suunised ja pakkuma toetust tagamaks, et tekstiiltoodete haldusnõuded ei muutuks liiga koormavaks, eriti VKEde jaoks; rõhutab, kui tähtis on pidada sektoriga pidevat dialoogi ja leida ühised lahendused; rõhutab, et VKEd on sageli esirinnas selliste uuenduslike ja vastupidavate tehnoloogiate kasutamisel, mis edendavad kestlikku tarbijakäitumist; rõhutab vajadust luua sellist tegevust soodustav keskkond; rõhutab lisaks vajadust tagada poliitikavaldkondade sidusus ja ühtlustamine ELi tasandil, sealhulgas kõigi strateegias välja kuulutatud ELi poliitikaalgatuste andmenõuete ja meetoodika puhul.

⁹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik. ELT L 269, 10.10.2013, lk 1.

**LISA: LOETELU ÜKSUSTEST VÕI ISIKUTEST,
KES ANDSID ARVAMUSE KOOSTAJALE TEAVET**

Loetelu koostamine on vabatahtlik ning selle eest vastutab ainuisikuliselt arvamuse koostaja. Arvamuse koostaja sai arvamuse projekti koostamisel teavet järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik
BEUC
Clean Clothes Campaign
Fair Trade Advocacy Office
The Good Goods
RREUSE
Fashion Revolution
Zero Waste Europe

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	28.3.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 41 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Dita Charanzová, Lara Comi, David Cormand, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Jean-Lin Lacapelle, Maria-Manuel Leitão-Marques, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marc Angel, Vlad-Marius Botoș, Malte Gallée, Ivars Ijabs, Tsvetelina Penkova, Romana Tomc, Isabella Tovaglieri, Kosma Złotowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Miriam Lexmann, Jan-Christoph Oetjen

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

41	+
ECR	Adam Bielan, Beata Mazurek, Kosma Złotowski
ID	Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
NI	Miroslav Radačovský
PPE	Pablo Arias Echeverría, Lara Comi, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Miriam Lexmann, Antonius Manders, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Romana Tomc, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Ivars Ijabs, Jan-Christoph Oetjen, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Marc Angel, Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, René Repasi, Christel Schaldemose
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Malte Gallée, Alexandra Geese, Kim Van Sparrentak

2	-
ECR	Eugen Jurzyca
ID	Markus Buchheit

1	0
ID	Isabella Tovaglieri

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

10.3.2023

NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS

keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonile

ELi kestliku ja ringluspõhise tekstiili strateegia kohta
(2022/2171(INI))

Arvamuse koostaja: Alice Kuhnke

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 25. septembri 2015. aasta resolutsiooni 70/1 „Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma““,
- võttes arvesse oma 27. aprilli 2017. aasta resolutsiooni rõivasektorit käsitleva ELi juhtalgatuse kohta¹,
- A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on ELi keskne põhimõte, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 2 ja artikli 3 lõikes 3, ELi toimimise lepingu artiklis 8 ja põhiõiguste harta artiklis 23; arvestades, et komisjon võttis soolise võrdõiguslikkuse strateegias kohustuse lisada sooline perspektiiv nii sise- kui ka välispoliitika kujundamise kõikidesse aspektidesse ja kõigile tasanditele, sealhulgas kohustuse tegeleda konkreetsete sektorite vajaduste, probleemide ja võimalustega;
- B. arvestades, et tekstiili- ja rõivatööstus sõltub sageli odavast tööjõust; arvestades, et naised moodustavad ligikaudu 80 % maailma rõivatööstuse tööjõust² ja seetõttu avaldab rõivatööstuse negatiivne mõju neile ebaproportsionaalselt suurt mõju; arvestades, et madalad palgad³ koos vähese või olematu sotsiaalkaitsega muudavad naised ja lapsed ärakasutamise suhtes eriti kaitsetuteks; arvestades, et miinimumpalk on tekstiili tootvates riikides kaks kuni viis korda madalam kui äraelamist võimaldav palk; arvestades, et rõivatööstuse töötajad saavad keskmiselt ainult 1–3 % rõivaste lõplikust jaemüügihinnast⁴; arvestades, et naiste tööhõive rõivasektoris arenguriikides aitab oluliselt kaasa leibkondade sissetuleku suurendamisele ja vaesuse vähendamisele;

¹ ELT C 298, 23.8.2018, lk 100.

² Euroopa Parlamendi uuringuteenuste peadirektoraat, „Textile workers in developing countries and the European fashion industry: Towards sustainability?“ (Tekstiilitöötajad arengumaades ja Euroopa moetööstus: suund kestlikkusele?), 24. juuli 2020.

³ Clean Clothes Campaign, „Another wage is possible: A cross-border base living wage in Europe“ (Teistsugune palk on võimalik. Piiriülene äraelamist võimaldav põhipalk Euroopas)

⁴ Sealsamas.

arvestades, et ELi kestliku ja ringluspõhise tekstiili strateegia sisaldab roheambitsioone, kuid selles ei käsitleta sektori muid olulisi aspekte, nagu töötajate õigused ja sooline perspektiiv;

- C. arvestades, et tavaliselt alahinnatakse töökohti, mida traditsiooniliselt nimetatakse „naiste tööks“ või mis kuuluvad väga feminiseerunud sektoritesse, nagu rõivasektor; arvestades, et naistel on üldiselt juurdepääs piiratud valikule töökohtadele ja ülesannetele ning nad seisavad silmitsi horisontaalse ja vertikaalse segregatsiooni ning soopõhise palgaerinevusega; arvestades, et nad kannatavad ka kutsehaiguste all ning neil puudub juurdepääs asjakohastele ja hädavajalikele tervishoiuteenustele; arvestades, et naised kannatavad ka otsese ja kaudse soolise diskrimineerimise all, mis tuleneb soolisest tasakaalustamatusest peamiselt naistest koosneva töötajaskonna ja peamiselt meestest koosnevate juhtimisstruktuuride vahel, kusjuures juhtivatel ja keskastme ametikohtadel on ebaproportsionaalselt palju mehi;
- D. arvestades, et paljud rõivatööstuse naistöötajad on töökohal pidevas vägivalda ja seksuaalse ahistamise ohus; arvestades, et hiiglaslikud ülemaailmsed väärtusahelad sageli vaigistavad soolise ahistamise ja vägivallaga seotud probleeme ja sooline võimu tasakaalustamatus süvendab neid veelgi;
- E. arvestades, et paljud tekstiilisektoris, sealhulgas rõivasektoris, aset leidvad inimõiguste rikkumised puudutavad töötajate õigusi; arvestades, et rõivatööstuste naistöötajate laialdane väärkohtlemine suurenes COVID-19 pandeemia ajal, eriti väljaspool ELi; arvestades, et vaatamata inimõiguste ulatuslikule rikkumisele on parandusmeetmed endiselt üldiselt haruldased ja ohvritel on mitmeid takistusi õiguskaitsevahenditele juurdepääsu saamisel, sealhulgas menetluslikud takistused seoses tõendite vastuvõetavuse ja avalikustamisega, sageli üle jõu käivad kohtuvaidluste kulud, üheselt mõistetavate vastutusnormide puudumine äriühingute osalemise kohta inimõiguste rikkumises ning selguse puudumine riikidevahelistes tsiviilõiguslikes kohtuvaidlustes rahvusvahelise eraõiguse valdkonna ELi õigusnormide kohaldamise osas; arvestades, et vabatahtlikud raamistikud rõivatööstuste naistöötajate kaitsmiseks vägivalla ja ärakasutamise eest töökohal tekstiili alltöövõtuga tegelevates riikides on osutunud ebatõhusaks; arvestades, et nende inimõiguste rikkumistega tegelemiseks tuleb kehtestada siduvad meetmed;
- F. arvestades, et ÜRO kestliku arengu eesmärk nr 5 on sooline võrdõiguslikkus, eesmärk nr 8 on inimväärne töö ja majanduskasv ning eesmärk nr 12 on vastutustundlik tarbimine ja tootmine; arvestades, et paljud riigid on jäämas maha oma sihtidest, et saavutada need eesmärgid, mille liikmesriigid on kohustunud täitma 2030. aastaks;
- G. arvestades, et 189 riiki on allkirjastanud ja ratifitseerinud ÜRO konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee), milles märgitakse, et naiste diskrimineerimine rikub õiguste võrdsuse ja inimväärikuse austamise põhimõtteid;
- H. arvestades, et tekstiilitööstus on üks kõige saastavamaid tööstusharusid⁵, mis tekitab 1,2 miljardit CO₂ ekvivalenttonni aastas; arvestades, et eurooplased tarbivad aastas

⁵ <https://www.europarl.europa.eu/news/et/headlines/society/20201208STO93327/tekstiilitootmise-ja-jaatmete-moju-keskkonnale-infograafik>.

keskmiselt 26 kg tekstiiltooteid inimese kohta, millest märkimisväärne osa on pärit kolmandatest riikidest; arvestades, et tekstiilitööstus, eelkõige jalatsi- ja rõivatootmine, on üks kiiremini kasvavaid tööstusharusid ja seetõttu suureneb selle mõju keskkonnale pidevalt; arvestades, et naised ja tütarlapsed sõltuvad meestest suurema tõenäosusega ohustatud loodusvaradel põhinevatest ja kliimatundlikest sektoritest ning puutuvad sageli kokku täiendavate soopõhiste tegurite ja takistustega, mis muudavad nad kliimamuutuste ja katastroofide mõju suhtes üha haavatavamaks;

- I. arvestades, et sotsiaalne, roheline ja feministlik tegevuskava on omavahel seotud ja neil on ühine eesmärk tagada ressursside õiglane jaotus; arvestades, et nais-, võõr- ja mitteametlikud töötajad ning nende juhid on kesksel kohal ringmajanduse edendamisel, mis on vajalik ka rohepöörde ja õiglase ülemineku elluviimiseks; arvestades, et seetõttu ei saa sotsiaalset kestlikkust suurendada üheainsa vahendi abil, vaid selleks on vaja terviklikku lähenemisviisi, mis integreeritakse tööstuse eri sektoritesse ja mis käsitleb disaini, ostmist, tootmist, tarbimist ja ringlussevõttu;
 1. märgib, et lisaks märkimisväärsele negatiivsele keskkonna- ja kliimamõjule on tekstiilitööstusel ka kahjulik sotsiaalne mõju; rõhutab, et ebaproportsionaalselt suur arv naisi ja tõrjutud rühmi teeb ebakindlat tööd ebainimlikes ja ohtlikes töötingimustes, mille hulka kuulub ka osalise tööajaga töö ja mitteametliku töö kõrge määr, ülimaldala palga saamine, mis jääb oluliselt alla äraelamist võimaldava töötasu, sunniviisiline töö, ohtlikud töötingimused, kasutatavate kemikaalidega seotud tervisekahjustused ja sooline vägivald, sealhulgas seksuaalne ahistamine; peab kahetsusväärseks, et ELi kestliku ja ringluspõhise tekstiili strateegias ei tunnustata tööstuse tööjõu väärtust, eriti naistöötajate rolli;
 2. rõhutab, et ELi tekstiiltoodetega varustavate kolmandate riikide töötingimused ja tööseadused on sageli äärmiselt halvad või neid ei rakendata nõuetekohaselt; rõhutab eelkõige seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste piiranguid ning tasustatud rasedus- ja sünnituspuhkusega seotud piiranguid; rõhutab, et naised ja ebasoodsas olukorras olevad rühmad töötavad sageli mitteametlikult ja neil puudub juurdepääs sotsiaalkindlustusele; rõhutab, et ostujõu asümmeetria ostjate ja tarnijate vahel, mis soodustab ebaausaid kaubandustavasid, avaldab kahjulikku mõju töötingimustele, palkadele ja ületootmisele, mis mõjutab ebaproportsionaalselt naisi, eriti ELi-välistes madalapalgalistes riikides, aga ka ELi tootjariikides; kutsus komisjoni üles lisama soolise aspekti kõikidesse õigusaktidesse, mille kohta ta teeb ettepaneku, et võidelda ebaausate kaubandustavade vastu tekstiilisektoris;
 3. toonitab, et tekstiilitööstuses on laialdaselt teatatud soolisest vägivallast; rõhutab, et rõivavabrikute naisi ja tütarlapsi ähvardab eriti suur ahistamise ja soolise vägivalla oht nende ebakindla ja madala sissetulekuga tööhõive ning piiratud sotsiaalse ülesliikuvuse, töökohtade asukoha ja kohapealse eluaseme tõttu⁶; rõhutab, et soolise vägivalla ohvritel võib olla takistusi vägivallast või ahistamisest teatamisel, ning nõuab, et tekstiilisektori tööandjad tagaksid töökindlad ja sootundlikud tegevustasandi kaebuste esitamise mehhanismid, mis võimaldaksid töötajatel teatada ahistamisest, vägivallast või vägivallaga ähvardamisest anonüümselt ja konfidentsiaalselt, kartmata kättemaksu; nõuab asjakohaseid heastamismehhanisme; nõuab naiste kaasamist järelevalve- ja

⁶ <https://mneguidelines.oecd.org/oecd-due-diligence-guidance-garment-footwear.pdf>.

hindamismeetmete kavandamise; kutsub tööandjaid üles pakkuma mees- ja naistöötajatele soolise võrdõiguslikkuse ja soolise vägivalla alast koolitust ja haridust;

4. peab kahetsusväärseks, et peamiselt on tekstiili- ja rõivatööstuse kaupade tootmisprotsessid viidud üle kolmandatesse riikidesse, ning peab kahetsusväärseks, et Euroopa naistöötajate jaoks on töö- ja ettevõtlusvõimalused märkimisväärselt vähenenud;
5. märgib, et naised tekstiilitööstuses on sageli otsustusruumist välja jäetud; kutsub tekstiilitööstuse tööandjaid üles võtma meetmeid, et tagada naiste esindatus juhtide ja juhtivtöötajate ning keskastme ametikohtadel ja tagada naiste esindatus nõuandefoorumitel;
6. väljendab heameelt asjaolu üle, et naiste *vintage*-rõivaste turg on viimastel aastatel taas elavnenu;
7. kutsub ostvaid ettevõtteid ja tehaseid üles töötama välja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise käitumisjuhendid, mis sisaldavad poliitikat soolise vägivalla ja ahistamise kohta ning selgeid jõustamismehhanisme; kutsub ostvaid ettevõtteid üles lisama tarnijatega sõlmitavatesse lepingutesse soolise võrdõiguslikkuse;
8. nõuab tungivalt, et liikmesriigid ratifitseeriks asjakohased Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioonid ja rakendaksid ILO soovitusi, eelkõige neid, mille eesmärk on tagada töötervishoid ja tööohutus ning ehitusstandardid, sealhulgas seoses kodutöödega, kuna see on tekstiili- ja rõivatööstuse tarneahelas levinud, vähendada soolist diskrimineerimist ja ebakindla töö ulatust ning kaitsta töötajaid halbade töötingimuste ja ohtlike kemikaalide kahjuliku mõju eest, mille kohta kahjuks sageli puuduvad sooliselt eristatud andmed, samuti vägivalla ja ahistamise eest töökohal; juhib eelkõige tähelepanu konventsioonile vägivalla ja seksuaalse ahistamise lõpetamise kohta töömaailmas (nr 190), võrdse tasustamise konventsioonile (nr 100), töö- ja kutsealast diskrimineerimist käsitlevat konventsioonile (nr 111) ning emaduse kaitse konventsioonile (nr 183); rõhutab, et tekstiilitootmine on väga keemiamahukas ja naised puutuvad muu hulgas kokku vähki põhjustavate kemikaalide, endokriinfunktsiooni kahjustavate kemikaalide ja allergeenidega; rõhutab tungivat vajadust võtta töötervishoiu ja tööohutusega seotud meetmeid, mis hõlmavad sootundlikku lähenemisviisi;
9. nõuab naistöötajate ametiühingute vaba asutamist ja toimimist ning palub austada kollektiivläbirääkimiste õigust;
10. rõhutab, et oskuste omandamisel ja täiendamisel ning ümberõppel tekstiilisektoris on keskne roll soolise ebavõrdsuse vähendamisel tööhõives ning selle tagamisel, et ELi ja liikmesriikide poliitikat ja algatusi toetatakse piisava rahastamisega; rõhutab, et ettevõtjatest investorite jaoks on oluline tagada, et tekstiilisektori madalalpalgalistel töötajatel, eelkõige naistel ja muudel tõrjutud rühmadel, sealhulgas kõige ebakindlamates tööhõivevormides töötavatel rühmadel, oleks juurdepääs kvaliteetsetele elukestva õppe ja koolitusvõimalustele, eriti pärast hooldamise tõttu töölt puudumist, võtta jõulisi meetmeid, et ületada sellistele võimalustele pühendatud aja ja ressursside nappus ning tegeleda soolise kallutatuse ja soostereotüüpidega; toonitab vajadust teavitada töötajaid nende õigustest, tööõigusest ning ohutuse ja tervishoiuga seotud

küsimustest, samuti vajadust pakkuda juhtidele soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise alast koolitust; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles töötama välja programme, et edendada naiste täielikku osalemist tekstiili- ja rõivatööstuses, keskendudes kõigile nende tööstusharudega seotud aspektidele, ning edendama soodsat keskkonda naiste juhitavate tegevuste loomiseks, edendamiseks ja arendamiseks;

11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võtma jõulisi meetmeid, et tagada naiste juurdepääs õiglasele ja kaasavale rohe- ja digipöördele tekstiilisektoris;
12. nõuab, et tekstiilisektori tööandjad tagaksid oma töötajatele elementaarse sotsiaalkindlustuse;
13. väljendab heameelt tekstiilitooteid hõlmava ökodisaini määruse ettepaneku esitamise ja tekstiiltoodete märgistamise määruse⁷ läbivaatamise üle; nõuab, et kehtestataks teabe avalikustamise kohustus, alustades liidu suurimatest ettevõtetest, sealhulgas nende negatiivse mõju kohta inimõigustele ja keskkonnale; märgib, et selline teave peaks olema sootundlik; nõuab sotsiaalsete ja tööstandardite lisamist nii kavandatavasse ökodisaini määrusesse kui ka märgistamisnõuetesse ning nende standardite järgimist käsitleva teabe kättesaadavaks tegemist digitaalsetes tootepassides ja riigihangete puhul kohustuslikuks muutmist; on mures, et roheväidete põhjendamise kriteeriumide väljatöötamine tekitab toote mõjust killustatud ja piiratud ettekujutuse, kui neis ei võeta arvesse sotsiaalset ja soolist mõju; rõhutab, et selline kitsas arusaam toodete kestlikkusest ei ole ELi kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks võetud kohustuste ja Euroopa rohelise kokkuleppega kooskõlas; nõuab, et tekstiilitööstuse ettevõtted esitaksid üksikasjalikku teavet soolise võrdõiguslikkuse staatuse kohta ettevõtetes kogu tarneahelas kooskõlas kavandatava äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi ja tulevase äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiviga;
14. kiidab heaks komisjoni oodatava ettepaneku keelata sunniviisilise töö abil valmistatud toodete sisenemine ELi turule, mis hõlmab sunniviisilise töö kasutamist kogu tarneahelas; tuletab meelde soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tähtsust kõigis ELi poliitikavaldkondades; kordab, et hoolsuskohustuse täitmist tuleb rangelt ja ühtlaselt tagada kogu ühtsel turul ning et siseturul tegutsevatele ettevõtetele, kes ei täida tulevastes hoolsuskohustust käsitlevates õigusaktides sätestatud keskkonna- ja inimõigustealaseid kriteeriume, tuleb kohaldada karme karistusi; peab kahetsusväärseks, et ettepanek võtta vastu äriühingu kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiv on soopime, ja nõuab soolise aspekti lisamist teksti; rõhutab, et ainuüksi kavandatud hoolsuskohustust käsitlevate õigusaktide abil ei ole võimalik vältida tekstiilisektori praeguse väärtusahela negatiivset sooga seotud mõju; rõhutab, et komisjoni kavandatud hoolsuskohustust käsitlevad õigusaktid hõlmavad ainult 1 % ELi ettevõtetest ja et suurimad rõivakaubamärgid ei domineeri rõivatööstuses nii, nagu suurimad kaubamärgid teistes väga kontsentreeritud tööstusharudes; rõhutab seetõttu, et ainult suurimate kaubamärkide suhtes kohaldatavad reeglid ei võimalda enamikul – sageli naissoost – rõivatöötajatest saada kaitset, mida need peaksid pakkuma; nõuab tungivalt, et liikmesriigid kaasaksid hoolsuskohustust käsitlevate õigusaktide rakendamisse

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. septembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1007/2011 tekstiilkiudude nimetuste ja tekstiiltoodete kiukoostise märgistamise ja tähistamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 73/44/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 96/73/EÜ ja 2008/121/EÜ. ELT L 272, 18.10.2011, lk 1.

võimalikult palju ettevõtteid;

15. toonitab vajadust suurendada jõupingutusi, et lisada riigihangetesse sotsiaalsed sootundlikud kaalutlused, et toetada tekstiilide kestlikku tootmist, kasutamist ja nende olusringi lõpu haldamist; nõuab sellega seoses 2014. aasta riigihangete direktiivi⁸ läbivaatamist ning lisaks keskkonnahoidlikele riigihangetele sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete kriteeriumi lisamist ökodisaini määрусesse;
16. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema koostööd kodanikuühiskonna sidusrühmadega, sealhulgas haridusvaldkonnas tegutsevate, soolise võrdõiguslikkuse organisatsioonide, sotsiaalpartnerite ja kohapeal tegutsevate rohujuure tasandi organisatsioonidega, et töötada välja programmid, mille eesmärk on suurendada teadlikkust tekstiili- ja rõivatööstuse keskkonna-, kliima- ja inimõigustealasest mõjust, sealhulgas naiste ja tütarlaste töötingimustest, ning edendada ringmajandust, mis hõlmab kestlikkuse arendamist ja inimõiguste austamist kogu tekstiili väärtusahelas;
17. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama ja julgustama teadmiste ja parimate tavade vahetamist seoses ringluse ja kestlikkusega tekstiilisektoris; märgib, et kestlikkus ja ringlus peaksid olema valdkonnaülesed ning need tuleks integreerida tööstuse eri sektoritesse; tuletab meelde, et ELi kestliku ja ringluspõhise tekstiili strateegia üks eesmärke on panna paika terviklik raamistik, et luua tingimused ja stiimulid ELi tekstiilisektori konkurentsivõime, kestlikkuse ja vastupanuvõime suurendamiseks; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks, et selle eesmärgi puhul võetaks arvesse naiste kesket rolli selles tööstusharus; kutsub komisjoni üles süvalaiendama strateegia rakendamisel soolist perspektiivi, eelkõige seoses naiste õigustega; on seisukohal, et see algatus peaks edendama diskrimineerimise keeldu ja lahendama probleeme, mis on seotud vägivalga ning ahistamisega töökohal, nagu ELi ja rahvusvaheliste kohustustega juba ette on nähtud;
18. rõhutab, kui oluline on kaitsta ja säilitada traditsioonilist käsitööndust, mis on vaimse kultuuripärandi kõige käegakatsutavam väljendus, ning luua sooline vaatenurk, mille abil vaadelda naiste ajaloolist rolli kvaliteetse käsitöö loomisel, säilitamisel ja edendamisel;
19. nõuab tungivalt, et liikmesriigid kasutaksid olemasolevaid vahendeid, et toetada rahastamisvahendeid, arendada oskusi ja tulemusi hariduse, koolituse ja nõustamisteenuste kaudu ning suurendada osalemist kohalikes tegevusrühmades, et paremini tagada naiste osalemine tekstiili- ja rõivatööstuse valdkonna ettevõtluses;
20. väljendab heameelt asjaolu üle, et on näiteid naistest tekstiilitööstuses, kes edukalt loovad toiduainetööstusest või muudest tööstusharudest pärinevatest kõrvalsaadustest või jäätmetest kaubanduslikult elujõulisi tooteid;
21. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid töötaksid välja strateegiad, et tagada naistele ja tütarlastele keskkonnasõbralike toodete äriine elujõulisus; rõhutab vajadust üldeesmärgi järele, et vähendada kvaliteetsete, vastupidavate ja kestlike rõivaste ja jalatsite maksumust, et teha lõpp olukorrale, kus kolmandatest riikidest pärit halb

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EMPs kohaldatav tekst). ELT L 94, 28.3.2014, lk 65.

kvaliteet ja saastavad riided on ebasoodsa majandusliku taustaga naiste jaoks kõige elujõulisem ja taskukohasem valik;

22. tuletab meelde, et tekstiilitööstuses on peaaegu 75 %-l naistest keskmine või kõrge haridustase; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et tekstiilitööstuse kõrgemate või juhtivate ametikohtade töötajatest on ainult 38 % naised;
23. märgib, et igas vanuses naistel on sageli keskne roll tekstiiltoodete tootmisele ja müügile keskendunud algatuste ja heategevusorganisatsioonide korraldamisel, rahastamisel, juhtimisel ja edendamisel; toonitab, et sellistel organisatsioonidel on ajalooliselt olnud suur sotsiaalne tähtsus nii naiste tööhõivevõimaluste loomisel kui ka toetuse, toe ja heategevusliku abi osutamisel abivajavatele naistele;
24. kutsub komisjoni üles teavitama ja edendama veebiplatvormide kaudu tõhusalt naiste juhitavate väikeste ja keskmise suurusega tekstiiliettevõtete tähtsust kogu ELis, muutes need nähtavamaks ja edendades suuremat teadlikkust naiste keskkonnasõbralikust ettevõtlusest;
25. kutsub liikmesriike üles edendama teaduse, tehnoloogia, inseneeria, kunsti ja matemaatika õppimist, et paremini tagada naiste keskne roll tekstiilitööstuse kõigis aspektides, sealhulgas kõrgtehnoloogiliste masinate kasutamisel, mida sageli vajatakse erinevate tootmisprotsesside käigus, ning seeläbi toonitama seost naiste, tehnoloogia ja tekstiili vahel;
26. kutsub liikmesriike üles edendama eakate naiste majanduslikku sõltumatust ja tunnistama, et see on lähiaastatel veel üks keskne ülesanne;
27. nõuab põhjalike sooliselt eristatud andmete kogumist, et teha kindlaks naiste osalemine tekstiilitööstuses ning võimalikud erinevused või lahknevused liikmesriikide vahel.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	28.2.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 24 -: 2 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Simona Baldassarre, Vilija Blinkevičiūtė, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Frances Fitzgerald, Lina Gálvez Muñoz, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Radka Maxová, Karen Melchior, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Samira Rafaela, Evelyn Regner, María Soraya Rodríguez Ramos, Christine Schneider, Michal Šimečka, Sylwia Spurek
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Michiel Hoogeveen, Ewa Kopacz, Elena Kountoura, Johan Nissinen, Katarína Roth Nevedálová, Pernille Weiss
Lõpphääletusel kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Francisco Guerreiro, France Jamet, Łukasz Kohut, Ana Miranda

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

24	+
ID	France Jamet
PPE	Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Ewa Kopacz, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider, Pernille Weiss
Renew	Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Michal Šimečka
S&D	Vilija Blinkevičiūtė, Lina Gálvez Muñoz, Łukasz Kohut, Radka Maxová, Katarína Roth Nevedálová, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Evelyn Regner
The Left	Elena Kountoura
Verts/ALE	Francisco Guerreiro, Alice Kuhnke, Ana Miranda, Sylwia Spurek

2	-
ECR	Johan Nissinen
Renew	Samira Rafaela

3	0
ECR	Michiel Hoogeveen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Simona Baldassarre

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

**TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA
VASTUTAVAS KOMISJONIS**

Vastuvõtmise kuupäev	27.4.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 68 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mathilde Androuët, Bartosz Arlukowicz, Margrete Auken, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélie Beigneux, Hildegard Bentele, Malin Björk, Michael Bloss, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Maria Angela Danzi, Bas Eickhout, Heléne Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Andreas Glück, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsik, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Karin Karlsbro, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Liudas Mažylis, Marina Measure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O’Sullivan, Jutta Paulus, Francesca Peppucci, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spyraiki, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Michal Wiezik, Tiemo Wölken
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Mercedes Bresso, Milan Brglez, Asger Christensen, Margarita de la Pisa Carrión, Billy Kelleher, Massimiliano Salini, Susana Solís Pérez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Attila Ara-Kovács, Colm Markey, Javier Moreno Sánchez

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

68	+
ECR	Joanna Kopcińska, Margarita de la Pisa Carrión, Alexandr Vondra
ID	Mathilde Androuët, Aurélia Beigneux, Gianna Gancia, Catherine Griset, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone
NI	Maria Angela Danzi, Ivan Vilibor Sinčić, Edina Tóth
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Hildegard Bentele, Ewa Kopacz, Peter Liese, Colm Markey, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Ljudmila Novak, Francesca Peppucci, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Massimiliano Salini, Christine Schneider, Maria Spyraiki, Pernille Weiss
Renew	Pascal Canfin, Asger Christensen, Andreas Glück, Martin Hojsik, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Erik Poulsen, Frédérique Ries, Maria Soraya Rodríguez Ramos, Susana Solís Pérez, Véronique Trillet-Lenoir, Michal Wiezik
S&D	Attila Ara-Kovács, Marek Paweł Balt, Mercedes Bresso, Milan Brglez, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Hélène Fritzon, Javier Moreno Sánchez, Alessandra Moretti, Günther Sidl, Tiemo Wölken
The Left	Malin Björk, Anja Hazekamp, Marina Mesure, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Margrete Auken, Michael Bloss, Bas Eickhout, Malte Gallée, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus

0	-

1	0
ECR	Teuvo Hakkarainen

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu